

Адыгеим и Лышъхьэ цыфхэм япсауныгъэ зыщэгъэпытэщт физкультурэ комплексэу ашырэм щылагъ

Цифхэм япсауныгэ зыша-
гэпытэшт физкультурэ ком-
плексу джэгүлэ зал, зышесы-
штэхэ бассейн, спорт псөөлэ
зэфхэшхуафхэр ыкй стадио-
нуу пстэумкй гектари 9,5-рэ
фэдиз зыубытырэр зыхэтышт-
хэм ишын кэлэу Мыекьуа-
пэ 2010-рэ ильэсым шаубэл-
гягэ, ау аужырэ ильэситүм
федеральнэ мылькур зэрэчы-
мылэм кыхэхэлэу кыызэтыралэ-
жыгэ.

2014-рэ ильэсым жьоныгыуаклэм Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Тхьаклушынэ Аслъанрэ Урысыем спортымклэ иминистрэу Виталий Муткорэ зэлуклэгъу зэдырлагъ, псэуа-

лъэм ишын ухыгэным пae
мылькy кызырафыхагэклы-
щтым ехыплэгэ зэзэгыныгы
зéдашыгaг. Мы лъэханым
ехуэлэу ахьщэр кыхагэклы-
ггах, зэнэкьокьур ылъапсэу
loфшлэнхэр зэшлозыхыщтыри
агээнэфaг — пшьэдэклыжьэу
ыхырэмклé гьунэкпэз гьэнэ-
фагэ зилé обществэу «Марк-
Сервис» зыфилорэр.

Тыгуасэ республикэм и Лышхъэ псэолъэшылпэм шылагъ ыкӀи лофшӀэнхэр зэшлосыхышт хъызмэтшӀапӀэм ипашцӀу ЦуекӀо Муратрэ АдыгӀэ Республикэм физическӀэ культурэмкӀэ ыкӀи спортымкӀэ икомитет итхӀаматэу Хасанэжыо Муратрэ лофцӀу кӀапышылӀымкӀэ адэгущылагъ.

Мы ильэсым а комплексым иапэрэ чэзыу ихын сомэ миллиони 160,5-рэ пэлуагэхьашт, ащ щыцшэу сомэ миллион 61,5-р республикэм ибюджет кы-хагъэкышт. Ильэсым ыклэм ехьуллэу псэ-уалэр ухыгъэн фæе.

— Цыфхэм япсауныгээ зыцагээпытэшт физкультурэ комплексэу джидэ-

дэм тшлэрэм пшээрлъяу зэ-
шлуихыштхэмклэ бэмэ ашъха-
дэклүнэу шыт. Спортзалыбэ аш
этышт, щесынхэу бассейнитлэ,
джащ фэдэу нэмыкл псэуалъэ-
хэр. Ащ нэмыклэу министрэу
Виталий Мутко тызэррезэгы-
гээм тетэу мы чыплэм мы-
лылэ унэ шытшышт. Джащ
фэдэу мы мэфэ благэхэм
кьалэу Мыекьуапэ щэрыоным
фытегъапсыхыэгэ унэм ишын
щырагъэжъэшт, ахъцэри кьа-
тлупшыгях, — кылуагъ Тха-
влүнынэ Аслъан.

Комплексым ыһаапсэ загэ-
тылыгыэм кыщегэжыагэу
пэухагээр сомэ миллион
210-м ехэу, ащ шыщэу сомэ
миллиони 128-р республикэ бюд-
жетым кыыхэкыгы.

Цыфхэм япсауныгэ зыцагъэпытэшт физкультурэ комплексу ашырэм кызыккыж нэуж Адыгеим и Пышхъэ 2013-рэ илъэсым бжыхэм атлупшыгэ шхъэихыгэ велотреким шылагъ. Тхаклушынэ Аслъан Урысые Федерацием кушхъэфэчъэ спортымкIэ ифедерацие и вице-президентуэ Анатолий Лелюк зылоклэм Урысыем ифедералнэ кушхъэфэчъэ спорт икэкълупIэхэм къахагъэкIынышъ, а псэуальэм ышхъэ тыралъханым иамал зэрэщылэщтыр къыхыгъэ-шыгъ, велотреким игъэфедэнкIэ аш ишлагъэ къэкIлошт.

Сурэтхэр А. Гусевым тыри-
хыгъэх.

НЕПЭ КЪЫХЭТЫУТЫХЭРЭМ АЩЫЦХЭР:

Я 2-рэ нэклубгьор
Указхэр, унашьохэр

Я 4 — 5-рэ нэкЛубгьохэр
*УсакЛоу Дэрбэ Тимур итхылгьыкЛэу «ГъэшЛэрэ
 лъэпчЛас» зыфилорэм илъэтегъэуцоу
 щылагъэм къыратхыкЛыгъэр.*

Я 6 — 7-рэ нэклүбгьохэр
ТхакЮу Цуекьо Юныс ирассказуу «КъэкЮожь, Титыу, къэкЮ-о-ожь» зыфиЮрэр.

**Къэралыгъом
исоциальнэ политикэ
ылъапсэхэр агъэпытэх**

«Лъэхъэнэ кӀиныр ары анахь амал дэгоу илэхэр кӀэралыгӀом кыгӀгӀэлъгӀон зышчыфаер», — ары анахьэу кыыхигӀэщыгӀэр Правительствэм и Тхьаматэу, партиу «Единая Россия» зыфи-лорэм ипашэу Дмитрий Медведым социальнэ лӀофшылэхэм я Урысые форумэу Ярослав-лэ шыкӀуагӀэм кызышгӀушылэм.

Партией «Единой России»
кэшакло зыфэхьугъэ зэлуклэм
нэгьгырэ 1000-м еху къекло-
лагъ. Ахэр Урысые Федераци-
ем иминистрэх, и Къэралыгъом
Думэ идепутатых, Федераци-
емклэ Советым хэтых, цыфхэм
ясоциальнэ фэло-фашлэхэм
гъэгъэклэн фэгъэгъэгъэ гупчэ-
хэм яфэршлэх, хэгъэгум ишлүшлэ
мыкоммерческэ ыклэ инэмьклэ
организациехэм яфэшлэн анэхъ
чанэу хэлэжьэхэрэм ащытых.
Адигэ Республикэм илыкълыхэр
а зэлуклэм ыгъэкълугъэх.

Арславлэз шыклогэз лофтхэб-
зэм мэхъанэшхо илэу шыт, сыда
плэмэ социальнэ лъэныкъомклэ
лофтхэм язэгъэт нахьышлэ шы-
гъэным пачэ цыфхэм яеплъыклэ
къыдэлъытгъэн фадэ. Ащ елъы-
тыгъэу къэралыгъом исоциальнэ
политикэ шылэныгъэм пхыры-
шыгъэным дэлэжьхэрэ цыфхэм
лэпылэгъу зэраратыщыр ары
апэрэу мы зэлукэм шыцъытеу-
шылагъэхэр. Партием ишьолпыр
гъэцэкэлэкълэ комитет ипашэу
Афэшлэгъо Рэмэзан сакбигъу
«Унагъом, ным, тым, сабыгъом
исоциальнэ къэуэхумэн» зыфи-
лорэм илэшлэн хэлэжьагъ.

— Джырэкіз лофхэм язы-
тет имызакоьу, мы лэныкыом
тапэки хэхьоныгъэу ышлыштыр
зытегъэпсыхьэгъэштыр тэрэзу
хэгъунафыкыгъэным мэхьанэ-
шо илэу цыт. Мы илхэсым
шылэ мазэм и 1-м кышчыуб-
лагъэу цыфхэм ясоцилэнэ
фэлэ-фэшлэ шхьалэхэм афэгъэ-

хыггэ хэбзэгъуцугаклэм лоф
ышлэу ригъэжыагъ. Нэбгырэ
миллион 30-м ехумэ яфедэ-
хэр ащ кызылэуеубытых. Ащ
хэхьэх зыныбжь хэклотагъэхэм,
сэкъатныгъэ зилэхэм, зигыт ма-
клэхэм, сабыибэ зэрыс унагъо-
хэм лэпылэгъу ятыгъэныр. Со-
циальнэ лофышлэхэр ары нылэн
цыхьхэм яфитыныгъэхэр пхы-
рызыщын зылэкышцхэр. Лъэ-
ныкъом ихэхьоныгъэклэ зигъо
лофыгъохэр къахалъханхэм
ифитыныгъэ ахэр ары зилэхэр,
— кылыуаг партием ишълорыр
гъэцэкълэко комитет ипашэ.

Анахь мэхьанэ зилэ юфгыбо заулэхэмклэ шысэхэр кяхьыгъэх. Гушылэм пae, 2016-рэ илъэсым ыуж ны мылькum ипрограммэ зэрлыагэклотэштым тегущылагъэх. Тапэкклэ ипотекемклэ процентхэм ятын пэлыагъэханэу зэралоштыгъэм фэмыдэжьэу, сабыим ыныбжэ джыри илъэсиш мыхъугъэми апэрэ ахьщэ тыным ар пэлыагъахэмэ хьунэу алытагъ.

«Ипотекэм ыльэныкьоклэ уп-
лэкун пхъашэ цыц, арышъ,
нэмкы гухэлъхэм ахьшэр апэ-
луагъахьэ хъухэнэу цытэп», —
кылыуагъ Афэшлэгъо Рэмэзан.

Р. Афэнлагом джыры мэ-
хыанэ гэнэфагэм зилэ гупшысэ
зытегушылэхэрэ юфыгьомклэ
кыыхигъэщыг. Организацие з-
фэнльхьафхэм медицнэ уплэ-
күнхэр ашамышлэху ведомствэ-
хэм язэдэлэжьэныгъэ кызы-
фагъэфедэмэ, социальнэ фэлэ-
фашлэхэр зыфагъэцэклэрэ пстэ-
уми чэзыухэм ачагъэклорэ
уахътэр нахь маклэ хьущт.

Зэхэгүйлэжым булж планарнэ зэхэсыгыоу шылагээр зерицагь Дмитрий Медведевым. Ац социальнэ юфышлэхэм язэлуклэ клэух шьхьагэу фэхьугьээр кышчыигыцгыгьэх ыкли пальэхэх ахэр зэшлхыгьэ зыхьуштхэр кыгьэнэфагьэх.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ и Указ

Журналистикэм ылъэныкъоклэ Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ ишлукъафтын ехыылэгъэ Положением иа 1-рэ раздел иа 7-рэ пункт зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэным фэгъэхьыгъ

Журналистхэр зэрэклагъэгущлукхэрэм ыкли лэпылэгъу ахэм зерафэхьукхэрэм илоф нахьышлоу зэхэцэгъэным пае **унашъо сэшлы:**

1. Адыгэ Республикэм и Президент и Указэу «Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ журналистикэм ылъэныкъоклэ ишлукъафтын ехыылэгъ» зыфилоу N 41-р зытетэу 2008-рэ илъэсым мэлъыльфэгъум и 30-м къыдэклыгъэмклэ аухэсыгъэ Положением иа 1-рэ раздел иа 7-рэ пункт мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэ фэшлыгъэнэу:

«7. Шлукъафтыныр нэмыкл стипендиехэр, грантхэр аратынхэм ифитыныгъэ зыкли пэрыохъу фэхьурэп. Ау журналистхэу е автор купэу ыпэклэ ащ фэдэ шлукъафтын къызэратыгъагъэхэм илъэсищ темышлэу ялофшлагъэхэр къагъэлъэгъонхэу щытэп.».

2. Зыклэтхэхэрэ мафэм щыублагъэу мы Указым кӀуачлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэу ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
гъэтхапэм и 24-рэ, 2015-рэ илъэс
N 36

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Отставкэм щылэ федеральнэ хыкумышлэу М.Т. Щыкыыр Адыгэ Республикэм ит къалэу Мыекъуапэ ихыкум участкэу N 6-м изэгъэшлужь хыкумышл ипшъэрылхэм ягъэцэкӀэн фэгъэзэгъэнэу

Урысые Федерацием и Законэу N 3132-1-р зытетэу «Урысые Федерацием ихыкумышлэ истатус ехыылэгъ» зыфилоу 1992-рэ илъэсым мэкъуогъум и 26-м аштагъэм иа 7¹-рэ статья, Федеральнэ законэу N 188-р зытетэу «Урысые Федерацием изэгъэшлужь хыкумышлхэм яхыылэгъ» зыфилоу 1998-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 17-м къыдэклыгъэм иа 8-рэ статья иа 3-рэ пункт атегъэпсыхьагъэу ыкли Адыгэ Республикэм и Апшъэрэ Хыкум и Тхьаматэ къызэрахилхьагъэм тетэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ешлы:**

1. Отставкэм щылэ федеральнэ хыкумышлэу Щыкы Марзиет Темырджан ыпхъур Адыгэ Республикэм ит къалэу Мыекъуапэ ихыкум участкэу N 6-м изэгъэшлужь хыкумышл ипшъэрылхэм ягъэцэкӀэн 2015-рэ илъэсым мэлъыльфэгъум и 24-м къыцегъэжьагъэу илъэс палъэкӀэ фэгъэзэгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кӀуачлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

къ. Мыекъуапэ,
гъэтхапэм и 25-рэ, 2015-рэ илъэс
N 1198

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Отставкэм щылэ федеральнэ хыкумышлэу Э.У. УдыкӀакор Адыгэ Республикэм ит къалэу Мыекъуапэ ихыкум участкэу N 3-м изэгъэшлужь хыкумышл ипшъэрылхэм ягъэцэкӀэн фэгъэзэгъэнэу

Урысые Федерацием и Законэу N 3132-1-р зытетэу «Урысые Федерацием ихыкумышлэ истатус ехыылэгъ» зыфилоу 1992-рэ илъэсым мэкъуогъум и 26-м аштагъэм иа 7¹-рэ статья, Федеральнэ законэу N 188-р зытетэу «Урысые Федерацием изэгъэшлужь хыкумышлхэм яхыылэгъ» зыфилоу 1998-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 17-м къыдэклыгъэм иа 8-рэ статья иа 3-рэ пункт атегъэпсыхьагъэу ыкли Адыгэ Республикэм и Апшъэрэ Хыкум и Тхьаматэ къызэрахилхьагъэм тетэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ешлы:**

1. Отставкэм щылэ федеральнэ хыкумышлэу УдыкӀэко Эдуард Уалидэ ыкӀор Адыгэ Республикэм ит къалэу Мыекъуапэ ихыкум участкэу N 3-м изэгъэшлужь хыкумышл ипшъэрылхэм ягъэцэкӀэн илъэс палъэкӀэ фэгъэзэгъэнэу.

2. Заштэрэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кӀуачлэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

къ. Мыекъуапэ,
гъэтхапэм и 25-рэ, 2015-рэ илъэс
N 1199

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иунашъу

Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ хэтыштхэр ухэсыгъэнхэм ехыылэгъ

Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ хэгъэхьэгъэнхэмклэ игъоу алъэгъугъэ кандидатурэхэу Адыгэ Республикэм и Законэу 2007-рэ илъэсым бэдзэогъум и 24-м аштагъэу N 109-р зытетэу «Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ ехыылэгъ» зыфилоуэм диштэу къагъэлъэгъуагъэхэм ахалпы, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм **унашъо ышлыгъ:**

1. Адыгэ Республикэм и Общественнэ палатэ мы къыклӀэлъыкӀохэрэр хэтынхэу ухэсыгъэнэу:

Ангузов Николай Семен ыкӀор

Блэгъожь Риммэ Казбек ыпхъур

Бэгъушъэ Адам Шухъаибэ ыкӀор

Владыкэу Тихон (Лобковский Владимир Иван ыкӀор)

Губа Виктор Федор ыкӀор

Дэrbэ Тимур Исмахылэ ыкӀор

Джэндар Мосэ Мыхъамодэ ыкӀор

Джарымэ Рэщыд Изольд ыкӀор

Ильясов Алям Шагий ыкӀор

Къэрдэнэ Аскэрбый Хъаджэбый ыкӀор

Кочерга Людмилэ Яков ыпхъур

КӀуай Лидэ Мыхъамэт ыпхъур

Морозов Владимир Александр ыкӀор

Огай Игорь Петр ыкӀор

Ризаев Габил Новруз ыкӀор

Харченко Владимир Григорий ыкӀор

Хъуажь Рэмэзан Долэтбый ыкӀор

Хъут Ахьмэд Даут ыкӀор

ШъэоцӀыкӀу Аминэт Аскэрбый ыпхъур

Эльдарэ Къадыр Аслъан ыкӀор

2. Заштэрэ мафэм щегъэжьагъэу мы унашъом кӀуачлэ илэ мэхъу.

Урысые общественнэ-къэралыгъо организациеу «Урысыем и ДОСААФ» Джэджэ районымклэ ичӀыплэ къутам

Адыгэ республикэ общественнэ организациеу «Мамырныгъэм и Лигэ» и Теуцожь район къутам

Адыгэ Республикэм иобщественнэ движениеу «Адыгэ Хасэр»

Дин организациеу «Урыс Православнэ Чылысым МыекъуапэкӀэ ыкли Адыгеимклэ и Епархия»

Урысые общественнэ организациеу «Сэкъатныгъэ зилӀэхэм я Урысые обществэ» и Тэхьутэмыкъое район организацие

Урысые общественнэ организациеу «Урысыем ижурналистхэм я Союз» и Адыгэ республикэ къутам

Адыгэ Республикэм заомклэ, иофшӀэнымклэ, Улэшыгъэ КӀуачӀэхэмклэ ыкли хэбзэухъумэкӀо къулыкӀухэмклэ иветеранхэм (пензионерхэм) яобщественнэ организацие АдыгэкӀалэкӀэ икӀутам

Адыгэ республикэ общественнэ организациеу «Ныбжыклэ дзэ-патриотическэ объединениеу «Единство»

Адыгэ республикэ общественнэ организациеу «Къэндзалхэм якультурэ-просветительскэ обществэу «Дуслык»

Дин организациеу «Адыгэ Республикэмрэ Краснодар краимрэ ащыпсэурэ быслъымэнхэм я Дин-дэлэжъапӀ»

Адыгэ Республикэм заомклэ, иофшӀэнымклэ, Улэшыгъэ КӀуачӀэхэмклэ ыкли хэбзэухъумэкӀо къулыкӀухэмклэ иветеранхэм (пензионерхэм) яобщественнэ организацие и Мыекъопэ къэлэ къутам

Урысые Федерацием народнэ гъэсэныгъэмрэ шӀэныгъэмрэкӀэ илофышӀэхэм япрофсоюз и Шэуджэн-хьэблэ район организацие

Адыгэ республикэ общественнэ организациеу «Автомобилистхэм я Урысые обществэ» и Красногвардейскэ район общественнэ организацие

Урысые общественнэ организациеу «Урыс географическэ обществэм» и Адыгэ шьолъыр къутам

Урысые общественнэ организациеу «Всероссийский Азербайджанский Конгресс» зыфилоуэм и Адыгэ шьолъыр къутам

Урысые общественнэ организациеу «Сэкъатныгъэ зилӀэхэм я Урысые обществэ» и Мыекъопэ район организацие

Урысые творческэ общественнэ организациеу «Урысыем исурэтышӀхэм я Союз» и Адыгэ республикэ къутам

Адыгэ Республикэм заомклэ, иофшӀэнымклэ, Улэшыгъэ КӀуачӀэхэмклэ ыкли хэбзэухъумэкӀо къулыкӀухэмклэ иветеранхэм (пензионерхэм) яобщественнэ организацие и Кошхьэблэ район къутам

Общественнэ организациеу «Профсоюз организациехэм я Адыгэ республикэ чӀыплэ объединениеу «Адыгэ Республикэм ипрофсоюзхэм яфедерацие»

ЦӀыфхэм юридическэ лэпылэгъу языгъэгъотырэ Мыекъопэ къэлэ общественнэ организациер

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

къ. Мыекъуапэ,
гъэтхапэм и 25-рэ, 2015-рэ илъэс
N 1214

Адыгэ Республикэм культурэмклэ и Министерствэ лъэшэу гухэкӀ щыхъоу Урысые Федерацием изаслуженнэ артисткэу, Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэу БиданэкӀо Марыет Шамилэ ыпхъум фэтхьаусыхэ янэ идунай зерихъожьыгъэм фэшӀ.

Адыгэ Республикэм и Лышъхьэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ гухэкӀышхо ащыхъоу фэтхьаусыхэх Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ илӀыкӀоу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм щылэ БеданэкӀо Иляс Игорь ыкӀом ятэ дунаим зэрехьжыгъэм фэшӀ.

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ

Илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фырилэу промышленнэ хъызмэтым Иоф зэрэишлэрэм ыкӀи кызыхъугъэр илъэс 50 зэрэхъурэм афэшӀ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ фагъэшъошагъ **Къушхъэ Хъамед Ауес ыкъом**, зэлухыгъэ Іахъзэхэлъ обществэу «Адыгеянеруд» зыфилорэм ицех имастер.

Бгъэхалъхъэхэр аратыжыгъэх

БлэкӀыгъэ шэмбэтым, гъэтхалэм и 21-м, къалэу Мыекъуапэ ихэдзылэ коеу N 19-м щыпсэурэ ветеранхэм Хэгъэгу зоош-хом ТекӀоныгъэр кызышыдаыхыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъурэм ехьылӀгъэ юбилей бгъэхалъхъэхэр мэфэкӀ шӀыклэм тетэу шаратыжыгъэх гурыт еджаплэу N 3-м.

А Иофыгъор зехишагъ Пенсиехэм-клэ фондм и Къутамэу Адыгэ Республикэм щылэм игъэлорышӀаӀоу, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу Къулэ Аскербый.

ЗэлукӀэгъум хэлэжыагъэх муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» инароднэ депутатхэм я Совет идепутатхэр, гурыт еджаплэу N 3-м идиректорэу Хъатэгъу Нелли, ТОС-у N 11-м итхьаматэу Валентина Задоя, МыекӀопэ авиацион-нэ гарнизонм иветеранхэм я Совет итхьаматэу, ВВС-м имайорэу от-ставкэм щылэ Вадим Мартыновыр.

ГухэкӀышхоу щыт нахъ мышӀэми, зео тхьамыкӀэгъошхом хэлэжыагъэху кыйтхэтхэр илъэс къэс нахъ макӀэ мэхъух. Гъэрэкло мышц фэдэ Иофыгъом заом хэтыгъэху, зео кы-бым щылэжыагъэху, пым кыдзы-хъэгъэ Ленинград шъхьафит шы-жыгъэным фэзэуагъэху нэбгырэ 80 шылагъэм, мызэгъогурэ зэлукӀэгъум къекӀонлагъэхэр нэбгырэ 44-рэ нахъ хъуштыгъэхэп.

Еджаплэм ичӀэхьаплэ хьакӀэхэм къащыпэгъокӀыгъэх экӀлужьэу фэ-пэгъэ клэлэеджакӀохэр, ахэм нэбгы-

рэ пэпчъ абгъэгухэм георгиевскэ кусэхэр ахагъэпкӀагъэх ыкӀи мэфэкӀ шӀыклэм тетэу зэлухыгъэ залым ра-гъэблэгъагъэх.

МэфэкӀ зэлукӀэгъур шлуфэс гуш-цӀэ кызызлуиыхыгъ еджаплэм иди-ректорэу Хъатэгъу Нелли. Нэужым гушцӀэр ратыгъ Пенсиехэмклэ фон-дым и Къутамэу Адыгэ Республи-кэм щылэм ипащэу Къулэ Аскер-бый. Ащ гум лылӀэсырэ гушцӀэ фа-бэхэр ветеранхэм афилауагъэх, шлоу щылэ пстэури къадэхъунэу афӀлэ-луагъ.

Нэужым клэлэегъаджэхэмрэ клэлэ-еджакӀохэмрэ агъэхъазырыгъэ кон-церт программэр рагъэжыагъ. Заом ехьылӀгъэ орэдхэр къалауагъэх, усэ-хэм къяджагъэх. Инэу агу кызыэрэ-дащэягъэр ыкӀи зерафэразэхэр къа-хэщэу, номер пэпчъ ветеранхэр Іэ-гугеошхокӀэ пэгъокӀыгъэх. ЗэлукӀэгъум клэух фэхъугъ юбилей бгъэхалъхъэхэр ветеранхэм ятыжыгъээнхэр. Медаль-хэр зэрэтыжыгъэхэм аызгъухэм нурэу къакӀихырэ пльэгъункӀэ гохъэу шы-тыгъ.

Пенсиехэмклэ фондм и Къутамэу Адыгэ Республикэм щылэм ипресс-къулыкъу

Гъэзетэу «Адыгэ макъэм» и редакция фэкӀо

ЛъэлукӀэ зыкъыпфэзыгъазэрэр Хэ-гъэгу зоошхом хэлэжыгъэ Давы-дов Михаил Прокофий ыкъом ыш-нахьыкӀэу Григорий ыкъоу Олег.

Сятэшэу М. П. Давыдовыр 1945-рэ илъэсым кышчегъэжыгъэу 1949-рэ илъэсым нэс Адыгэ автоном хэкумклэ ВКП(б)-м ихэку комитет иапэрэ сек-ретарэу щытыгъ, зео ужым Адыгэ автоном хэкум ыцӀэкӀэ СССР-м и АпшӀэр Совет ия II-рэ зэлугъэкӀэгъу идепутатэу хадзыгъагъ. Ежъ-ежы-рэу къээзэкхэр зыхэхэхэрэ соеди-нениехэм язэхэщэн заом илъэхъан чанэу ар хэлэжыагъ.

М. П. Давыдовым къэралыгъо тын лъаплэхэр илэх: Быракъ Пльыжым-рэ Жьогъо Пльыжымрэ яорденхэр, медальхэр, къээзэк-гвардейцэу зэ-рэщытыр къэзыушыхъатыштыгъэ тхы-лпыр, нэпэелӀ тамыгъэр.

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ хьарзынэщ илофышӀэхэм яшлуагъэ-клэ сятэшим фэгъэхьыгъэу къэба-рыбэ зэзгъэшлэн слъэкӀыгъ. Анахъэу хэзгъэунафыкӀымэ сшӀоигъор ащ пэ-щэныгъэ дызезыхъэрэ БрантӀэ Азэ-мат Исмахилэ ыкъомрэ хьарзы-нэщым илофышӀэу Іэшынэ Саидэ Юсыф ыпхъумрэ. Иофыгъоу сызгъэ-

гумэкӀырэм изэшлохынклэ ахэм псын-кӀагъэ хэлъэу яшлогъэшхо кы-зэрэсагъэкӀыгъэм пае инэу сафэ-раз. Ахэм яшлуагъэкӀэ сятэшим кырыкулауагъэм нэлуасэ сыфэхъугъ.

Сэ сфэгъэхьыгъэу клэкӀэу къэ-тхын. Сэ, Давыдов Олег Григорий ыкъор, 1953-рэ илъэсым сыкъэхъугъ, Давыдов Михаил ышнахьыкӀэу Гри-горий сыриклал. КъокӀыплэ Чыжэем ит Амурскэ хэкум хэхьэрэ къалэу Свободнэм сыщӀэпсэу (космодромэу «Восточный» зыфилорэм километ-рэ 60-клэ пэчыжъ). Сиадрес: 676450, Амурскэ хэку, къ. Свободнэр, ур. Школьнэр, 59/46. Мы лъэхъаным Амурскэ дат кооператив технику-мым сырипашэу сѳлажъэ.

Сятэшэу М. П. Давыдовым текӀы-гъэхэм, игупсэхэм блэгъэныгъэ ады-силэнэу сыфай. Ащ пхъуищ илагъ.

Къэбар горэ зэхэзыхырэм ыпшъэ-клэ зигугъу къэсшыгъэ псэупӀэмклэ е электроннэ почтэмклэ (aktsvob@gmail.com) макъэ кысыгъэлуэм, лъэ-шэу сигопэщт.

Лъытэныгъэ кыпфэзышӀэу ДАВЫДОВ Олег Григорий ыкъор

Урысыем щыкъэбархэр

Къырым игъэлоры-шэн Правительствэм регъажьэ. Лъэныкъо пстэуми пэщэныгъэ адызэ-рихъанэу фагъэзагъ Вице-премьерэу Дмитрий Козак. Правительствэм ыгъэнэфа-гъэх лъэныкъо пстэумкӀи гъэлорышлэныр зэрэгъэпсы-гъэщтыр, Къырымрэ Сева-стопольрэ Урысые Феде-рацием иадминистративнэ ыкӀи иэкономикэ структу-рэ щыщ зэрэхъужыщтхэм ехьылӀгъэ планыр. Унэ фы-жым шагъэнафэ Къырым еклӀолэрэ авиазещэнхэм апае субсидиэхэр мэлыл-фэгъум и 5-м нэс къалы-тэнхэу, хэушъхьафыкӀыгъэ экономикэ шьолпыр зэхэ-щэгъэным ехьылӀгъэ пред-ложениихэр мэлылфэгъум и 15-м ыкӀи регионм пае гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ фе-деральнэ программэм игъу-напкъэхэр мэкъуогъум и 1-м ехъуллэу агъэхъазы-рынхэу. Правительствэм и Тхьаматэу Дмитрий Мед-ведевым зэрилытэрэмклэ, проектышхоу Олимпиадэм Шъачэ фэгъэхъазырыгъэным ехьылӀгъагъэм нахь нахъ кыинэу мы Иофыр кычӀэ-кӀын ылъэкӀышты.

АвтомашинэшӀ про-мышленностыр фэгъэкӀотэныгъэхэм акӀэ-рачыгъ. Автомашинэхэр къэщэфыгъэнхэм фэшӀ суб-сидиэхэр ратыштыгъ, ав-томашинэ бэдээршӀыплэр къеохы нахъ мышӀэми, плэ-лэз благъэм урысые авто-промым зажэщтыгъэхэ къэ-ралыгъо ІэпылӀгъоу фэгъэ-клӀотэныгъэ зыхэлъ авто-кредитованием ехьылӀгъэ программэм тегъэпсыхъа-гъэр ыгъотыштыгъ, джырэклэ бюджетым ахъщэ илъэп. Министерствэм зэрэщалы-тэрэмклэ, лъэныкъом фи-къушты газклэ Иоф зышлэрэ мотор зытет автомашинэ-хэр къэщэфыгъэнхэм ыкӀи жьы хъугъэ автомашинэ-хэр атыжыхъэзэ тыхэгъэгу кышыдагъэкӀырэ автома-шинакӀэхэр къащэфынхэм ательытэгъэ субсидиэхэу щылэхэр. Арэу щытми, фэ-гъэкӀотэныгъэ зыхэлъ чы-фэхэр щымылӀнхэ зыхъу-клэ, адрэхэм шлуагъэу къа-тырэм зэхъокӀыныгъэшхо-хэр елъэгъуӀлэгъуае хъушты. ШыпкӀэ, экспертхэм зэ-ралытэрэмклэ, бэдээршӀы-плэм Иофхэр кыин кышы-хъухэ зыхъукӀэ, правитель-ствэм программэм кыфи-гъээжыын ылъэкӀышты.

Къырым урысые те-плэз илэу агъэпсы. Хыгъэхъунэныкъор идео-логическэу ыкӀи политиче-скэу Урысыем щыщ мэ-хъужы. Къырымрэ Сева-стопольрэ Урысые Феде-рацием иобщественнэ-поли-

тическэ шьолпыр щыщ мэ-хъужых. Федерациемклэ Советыр шьолпырыклэхэм яллыкӀохэм яжэ. Чыплэ гражданскэ обществэр зэ-къогъэуцогъэным фэшӀ Об-щественнэ палатэм хыгъэ-хъунэныкъом ллыкӀо Иоф-шӀаплэхэр кышызэлуйхы-щтых. Единороссхэм ло-зунгъэ «Тэ тызэгъус» зы-филорэм чӀэтэу Къырым Урысыем щыщ зэрэхъу-жырым ехьылӀгъэ гуры-гъэлон Иофшлэныр ныбжы-клэхэм азыфагу щырагъэ-жыагъ.

Губернаторхэм Іэна-тӀэхэр къыгъэгъэ-тылпыжыгъэным ехьыл-лӀгъэ ИофыгъуакӀэхэр агъэнафэх. Гупчэ феде-ральнэ шьолпырхэм регио-нитлумэ япащэхэм яІэна-тӀэхэр къыгъэгъэтылпыжы-гъэнхэм щежэх: Брянскэ ыкӀи Курскэ хэкухэм япа-щэхэу Николай Дениным-рэ Александр Михайло-вымрэ плӀлэз благъэм нахъ пасэу яІэнатӀэхэр къагъэ-тылпыжынынхэ алъэкӀышты. Ащ тетэу кылуагъ Прези-дентым и Администрации ИофышӀэ. Ненецкэ автоном шьолпырым ипащэу мэза-ем зІэнатӀэ къэзыгъэтыл-пыжыгъэм ипшӀэрылхэр плӀлэз гъэнэфагъэкӀэ зы-гъэцӀклэхэу агъэнэфэгъэ Игорь Кошным Іоныгъом щылэщт хэдзынхэм нэкьо-къогъушхо кышыфэхъун зылъэкӀышты цыф щылэгоп.

Министрэм игодзэ ІэнатӀэ зезыхъэ-щтыгъэр агъэтысыгъ. Уры-сые Федерацием мэкъу-мэщымклэ иминистрэ игуа-дзэу Алексей Бажановым къольхъэ тын-Іыхын лъэны-къомклэ зэкъодзэныгъэшхо зэрихъагъэу зерагъэмысэ-рэм кыыхэкӀэу, къалэу Мос-ква и Тверской хыкум унашъо ышӀыгъ ар заоч-нэу гъэтысыгъэнэу.

Ротенбергхэм ябанк сомэ миллиарди 9 рахыжыгъ. Ротенберг Ар-кадийрэ Борисрэ афэгъэ-хыгъэ санкциехэр загъэна-фэхэм ыуж ахэм яунэе бан-кэу «СМП банк» зыфилорэм гъусэгъу кыдзышышты-гъэхэм банкым сомэ мил-лиарди 9 рахыжыгъ.

Урысые хы шлуцӀэ флотэу Къырым щылэр икӀэрыкӀэ шып-къэу агъэкӀэжышты ыкӀи агъэлъэшышты. Хыгъэхъу-ныкъом идзэ инфраструк-турэ мылькоу халъхъаштыр сомэ миллиарди 100-м ехъу.

Урысыем кышыда-гъэкӀырэ медицинэ

оборудованиехэм атехъэ-жыгъэныр сымэдждэщхэм иго афалъэгъу. Къэра-лыгъо ыкӀи муниципальнэ сымэдждэщхэмрэ поликли-никэхэмрэ апае ІэкӀыб хэ-гъэгухэм къащашырэ ме-дицинэ техникэр къащэфын фимытхэу Урысыем шагъэ-псын алъэкӀышты. Ащ кыхи-убытэщтхэп таможеннэ со-юзым хэхьэрэ къэралыгъо-хэм къащашырэ техникэр. Ахэр джырэклэ Белорусси-емрэ Казахстанрэ арых нылӀп.

ГТО-м исистемэ къэлэ-тыжыгъэным ехьыл-лӀгъэ Указым Президен-тэу Владимир Путиныр клэ-тхагъ. «Дунэе спортым пэ-рытныгъэр шызылӀгъэхэм джыри Урысыер ахъуцо-жыгъ ыкӀи а позициехэр къэгъэнэжыгъэнхэ фае, — кышцӀыуагъ Кремлым физ-культурэмрэ спортымрэ хэ-хьоныгъэ ягъэшӀыгъэнымклэ къэралыгъом и Лышхъэ дэжъ шызэхэщэгъэ Сове-тым изэхэсыгъоу шылагъэм. — ШыпкӀэ, текӀоныгъэу кыдэтхыгъэхэм ташыгугъэу тыщысынклэ жыщы. Ыпэ-клэ тылпыклӀотэн фае».

ІэкӀыб хэгъэгухэм къа-щашырэ автомаши-нэхэр хэбзэ ИофышӀэхэм къащэфын фимытхэу агъэ-псышты. «Къэралыгъо фэны-къоныгъэхэм апае ІэкӀыб хэгъэгухэм къащашырэ ав-томашинэхэр къащэфынхэ фимытхэу зыгъэнэфэрэ уна-шъоу Правительствэм ышӀы-щтым ипроект Минпром-торгым кыгъэхъазырыгъ. Ар хэгъэгум иавтопром Іэ-пылӀгъу етыгъэным изы лъэ-бэкъоу щытышты». Нижний Новгород щылӀгъэ отрас-левой зэлукӀэм джащ тетэу кышцӀыуагъ ведомст-вэм ипащэу Денис Ман-туровым.

Америкэм щытыра-хыгъэ кинофильм-хэм азыныкъо кинотеат-рэхэм ачӀахыжышты. Къэра-лыгъо Думэм къышагъэ-хъазырыгъ урысые кино-режиссерхэм фэгъэкӀотэ-ныгъэхэр афэшӀыгъэнхэу зыгъэнэфэрэ хэбзэгъэуцу-гъэм ипроект. Ащ кызэ-редилытэрэмклэ, кинотеат-рэхэм къащагъэлӀэгъорэ фильмхэм азыныкъом шло-кӀын ылъэкӀыштытӀэ ІэкӀыб хэгъэгухэм ащатырахыгъэ-хэу къахэфэщтхэр, адрэ-хэр тыхэгъэгу щытырахыгъэ-хэу щытынхэ фае. Джарэу-щтэу кылуагъ хэбзэгъэуцу-гъэм клэщакӀо фэхъугъэ де-путатэу Роберт Щегель.

Зыгъэхъазырыгъэр СЭХЪУТЭ Нурбий.

ГЪЭТЭРЭЗЫЖЫН
Гъэтхалэм и 24-м кыдэкӀыгъэ номерым
иа 1-рэ нэкӀубгъо анонсэу кыыхагъэм

хэуьоныгъэ хэхъухагъ. Ащ хэт лъэкъуацӀэу
«ШъэуапцӀэкъо» зыфилорэм ычӀыплӀэкӀэ
тхыгъэн фэягъэр «ШъхьапцӀэжыкӀыкӀо...».

ТХЫЛЪЫМ ИЛЬЭТЕГЪЭУЦУ

ДЭРБЭ ТИМУР: «...Усэу сыпсэр сыбгъэм къыдэсэхы»

Гьэтхапэм и 26-м, 2015-рэ ильэсым Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ тхылъеджапэ усакоу, Урысыем итхаклохэм я Союз хэтэу, Т. Кірашэм ыцлэкІ агъэ-нэфгъэ республикэ премием илауреатэу, Адыгеим ижурналистхэм я Союз итхьаматэу, республикэ гъзетэу «Адыгэ макъэм» иредатор шъхьалэу Дэрбэ Тимур итхылъыкІэу «Гъэшлэрэ лъэпчІас» зыфилорэм ильэтегъэуцо шылагъ.

Дэрбэ Тимур Адыгеим или-тературнэ хьасэ хэтхэм зэрэ-усаклоу дэгъоу ашІэ. Сыдигъуи исэнэхаткІэ Іофэу ышлэрэр журналистикэм епхыгъагъэми, литературэ творчествэр зыкІи ІэкІыб ышІыгъэп.

Дэрбэ Тимур Исмахилэ ыкьор Теуцожь районым ит къуаджэу Джэджэхаблэ шылэ мазэм и 19-м, 1974-рэ ильэ-сым къышыхъугъ, Адыгэ КІэлэ-егъэджэ училищыр, Адыгэ къэ-ралыгъо университетым адыгэ филологиемкІэ ифакультет, М. Горькэм ыцлэ зыхьырэ Ли-тературнэ институтэу Москва дэтым и Апшэрэ курсхэр къы-ухыгъэх.

Ильэс 19 ыныбжэу иапэрэ усэ тхылъэу «Огум ишІульэгъу» (1993) къыдигъэкІыгъ. Ащ къы-кІэлэуагъэх «Гум ишъэф», «КІэлэуагъу идунай», «Сызэ-жэгъэ ошхыр», «Лъэуж шІуцІ», нэмыкІхэри. 1999-рэ ильэсым урысыбзэкІэ усэ сборникэу «Стихи адыга» зыфилорэм Москва къышыхъагъэх. Тимур иусэхэр зафэх ыкІи къабзэх, гупшысэ ыкІи зэхашІэ куу ахэлъ, хэгъэгъу поэзием иклас-сическэ шапхъэхэм адештэх.

Тимур иусэ тхылъэу «Гъэшлэрэ лъэпчІас» («Вечный та-нец») зыфилорэм авторым иусакІэхэр, ильэс зэфэшъхьаф-хэм ытхыгъэхэм ащыщ анахь дэгъухэр ыкІи поэмэу «Хым иныдж» къыдэхьагъэх.

ТхылъыкІэу «Гъэшлэрэ лъэ-пчІас» зыфилорэм игушылапэ зытхыгъэ зэлашлэрэ критикэу ЩэшІэ Казбек зэрэхигъэунэ-фыкІыгъэу, Тимур иусэхэмкІэ тхылъеджэхэм шылэныгъэр шІу арегъэлыгъэу, ахэр усакоу ыгу къылуагъэх мэкъэ зафэх. Зэ-кІэ сборникым гупшысэ Іапсэу

пхырыкІырэр шэнышІухэу — зэрэлытэ-зегурылор, зэфэсакъ-зедэлэжыр, зэкъошныгъэр, на-хьыжхэм шъхьэклафэ афэ-шыгъэныр, мамырныгъэм ылъа-псэ къэухъумэгъэныр арых.

Тхылъ лъэтегъэуцом Адыгэ Республикэм иминистерствэ зэфэшъхьафхэм ялыкІохэр, шІэ-ныгъэлэжхэр, тхаклохэм ащыщ-хэр, Адыгэ къэралыгъо универ-ситетым икІэлэегъаджэхэр, сту-дентхэр, Дэрбэ Тимур игупсэмэ ащыщхэр, журналистхэр, Адыгэ театрэм иартистхэр, тхылъ-еджапэм илофышІэхэр хэлэ-жыагъэх.

МэфэкІ зэхэхэр шІуфэс псалэкІэ къызэлуахыгъ ыкІи зэришагъ АР-м изаслуженнэ журналистэу, къэралыгъо теле-видениеу «Адыгеим» ипащэ илэпылэгъоу Тіэшъу Светланэ.

— КІэлэегъэджэ училищым тыщызэрэшлагъ, — къылуагъ Светэ. — Теджэ зэхъум, Дэрбэ Тимур усэкоу ин хуным ты-кІэхъопсэу, «тыдеджагъ тэри Ілощт» затІоштыгъэ. Уахътэ тешІи, Тимур зэрэтшІоигъуагъэу усакоу хъугъэ, пасэу, ильэс 14 — 15-м, тхэныр ригъэ-жыагъ, ильэс 25-рэ хъугъэу мзусэ. «Гъэшлэрэ лъэпчІас» зыфилорэм иусэ хэшыпыкІы-гъэхэр къыдэхьагъэх. Ежъ Ти-мур ишъырытыгъэ-гъэтылпы-гъагъэ емылпытыгъэу, ыгуІкІэ зэхышІэу, гупсэф къезымыты-рэр зэрэбэм ищысэх иусэхэр. Усакоу ыгу пхырыкІырем гъу-ни, нэзи илэп, адыгэ лъэп-къым илыуз-гууз тарихъ зыкІи шыгъупшэрэл. Ащ фэд поэ-мэу «Хым иныдж» ылоу тхы-лным къыдэхьагъэр. Ащ непэ Адыгэ Лъэпкъ драмтеатрэм иартистхэр къеджэштхы.

Театрэм ирежиссерэу Хьа-

къуй Асплан Дэрбэм иусэ тхы-лпыкІэ паекІэ купым ацІэкІэ къыфэгъушІагъ. Поэмэм зеджэ-хэм мэхьанэу хэлъыри, усэкІэ шапхъэри агу зэрэрихыгъэр къылуагъ ыкІи нэбгырэ зыхы-зыблыр — Бэгъ Алкъэс, Тхьар-къохъо Теуцожь, Хьакъуй Ас-план, Джолэ Рэщыдэ, ахэм анэмыкІхэри ІупкІэу произве-дением къеджагъэх. Поэмэм лъэпкъ гумэкІыгъауабэр усакоу къышырылотыкІын зэрэфэлэ-кІыгъэр артистхэм къаушыхьа-тыгъ. Дэрбэ Тимур ыгу, ыпсэ зыгъэузэу усэм зигугъу къы-щишІэу, къышырылотыкІыгъэ гу-пшысэр дгъэцакІэмэ, адыга-бзэр зэрэлэжыштхыри, тишэн-хабзэхэр зэрэмыукоштыхэ-ри Хьакъуй Асплан кІигъэт-хыгъ.

АР-м лъэпкъ ІофхэмкІэ, Іэ-кІыб къэралхэм ащыпсэрэу тилъэпкъэгъухэм адырІа зэпхы-ныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъу-гъэм иамалхэмкІэ и Комитет ипащэу Шъхьэлэхъо Аскер лъэ-тегъэуцом къеблэгъагъэхэм гушыгъэ фабэкІэ закъыфигъэ-загъ.

— АР-м и Лышъхъэ къызэ-ресиуагъэу, Адыгеим ижурна-листхэм я Союз итхьаматэу, лъэпкъ гъзетэу закъоу «Адыгэ макъэм» иредаторэу Дэрбэ Тимур ныбжыкІэ Іофхэр къы-Іэтынэу, итворчестви, ижурна-лист ІофшІэни ащ фигъэлоры-шІэнэу къышхъугъы. Сэри ащ къыххэсэгъэхъожы тыбзэ, ти-адыгабзэ тшІэу ыкІи тырыгу-шыгъэу, ренэу тыналэ тедгъэ-тэу Іоф датшІэмэ, бзэм зэрэхэхъоштым. Уикъэлэмынэ бэ гупшысэу къыгъэуцурэр, Тимур, — ылуагъ Шъхьэлэхъом, — ахэр зэкІэ лъэпкъым къышъхьапэн закІэх. Уисатырхэр зафэх, занкІэх, осэшІу зыфыуагъэшІы. — ТхылъыкІэм «Гъогу мафІ!» рилуагъ.

Адыгэ Республикэм куль-турэмкІэ иминистрэ игуадзэу, Ингушетием ыкІи АР-м, Уры-сые Федерацием культурэм-кІэ язаслуженнэ ІофышІэу ШъэуапцІэкъо Аминэт усакоу итворчествэ зэрэлыплъэрэр, ыгу зэрэнэсырэр къылуагъ.

«Гъэшлэрэ лъэпчІас» зыфило-рэ тхылъым къыдэхьагъэ усэ пэпчъ гъэсэпэтхыдэ ин хэлъэу ылытагъ, анахъэу «Олимпиа-дэм имашІо» зыфилорэ усэм зэригъэрэзагъэр, усакоу Дэр-бэм игурышэ-гупшысэхэр тэ къэтымылошъоу, агу зэхатшІэрэм зэрэшъогухэр дэгъугъэу фи-лъэгъугъ. «Тилъэпкъ цыкІоп, — къылуагъ Аминэт, — сыда Ілоуэ цыф гъэсэгъэ-акъылы-шІуабэмэ ар къагъэпсы». Ми-нистерствэм ыцІэкІи, ежъ ыцІэкІи лъэпкъыр зыгъэдэхэ-гъэу, зигупшысэкІэ зылэтыгъэ Тимур псауныгъэкІэ къыфэ-лъэлуагъ. ТхылъыкІэу «Гъэшлэрэ лъэпчІас» зыфилорэм лите-ратурэмкІэ АР-м и Къэралы-гъо шІухьафтын тефэу ылы-тагъ.

ШъэуапцІэкъор джащ фэ-дэу Іофхьабзэм къеблэгъэгъэ Лъэпкъ театрэм иартистхэм те-атрэм и Дунэе мафэкІэ афэ-хъохъугъ.

Лъэтегъэуцо зыфашыгъэ Ти-мур итхылъэу «Гъэшлэрэ лъэ-пчІас» зыфилорэм ипэублэ гу-шыгъэ зыеу, зэлашлэрэ лите-ратурнэ критикэу ЩэшІэ Каз-бек зэхэхъэм къышыгушылагъ:

— СышъуфэгъушІо, сэри сыз-фэгъушІожы — тисатырхэм тхэ-кІошхо къахъауагъ, — къылуагъ Казбек. — Акъылы хэлъэу, бзэри икьоу Іулъэу. Зэныб-джэгъу-зэлэгъухэу тхэным зе-зытыгъэхэм ащыщыгъэу Къуикъо Шыхьамбий, Хьунэго Саидэ, Лыхъэсэ Мухьдин, ГутІэ Санят.

Арышъ, адыгэ гушыгъэр кІо-дыжыштэп. Тхылъи афэстхыгъ. Тимур ащ фэдэу зилэтын Іоу сымыгугъэуи къыхэкІыгъ, агу дунаишхомрэ цыфымрэ язэ-пхыныгъэ зэхышІэу, «Зы ма-фэм сыщычэф, адрэ мафэм сырещэхы», — еІо. КІауэ зи-мылэ шылэп, къэнэжыштыр ары зэкІэ зыфэкІожырэр. Дэрбэ Тимур къэлэмыр зыкІиштагъэр ешІэ. Инэллэгъу бэ зынэсы-рэр, зэхышІэрэр къыІон амал ІэкІэлъ. ТиреспубликэкІэ тхэ-хэрэр пштэхэмэ, тэтиехэр шы-Іэныгъэм нахь фытегъэпсыхьа-гъэх. Тимур игушыгъэ бай, игу-пшысэ куу, ышІэрэр регъэкъу,

егъэцакІэ. Ильэсыбэрэ дахэу лъэпкъым фэлэжъэнэу, имурад инхэм алыкІэхьанэу фэсэлэ.

БзэшІэныгъэлэжышхоу, гума-нитар ушэтынхэмкІэ Адыгэ рес-публикэ институтэу Т. Кірашэм ыцлэ зыхьырэм ипащэу Бырсыр Батырбий лъэтегъэ-уцор лыгъэкІотагъ.

— Тилъэпкъ зы хэхъоныгъэ ышІыгъ, зы усэ тхылъыкІэ лите-ратурэм къыдэхьагъэу, — къы-луагъ Батырбий. — Поэзиер а зэкІэмкІэ апшъэрэ. Усакоу Дэрбэ Тимур зыгъэгумэкІэу, зыгъэнэшхьэрэр ыкІи ыгу къэ-зылэтыжырэр тапашъхъэ къы-рилъхьагъ. ТхылъыкІэ пэпчкІэ иамали нахь хахъозэ къырэкІо. ШІулъэгъур ары цыфыр зыгъэ-лъэшырэр. Усакоу ильэпкъ, ихэгъэгъу, ишэн-хабзэхэр, ыбзэ лъэшэу илэпІэх. Ежъми джащ пае уасэ зыфыуегъэшІы. Агу шылэныгъэм гум еутэкІэу бэ хэтыр. ГумэкІи, нэшхъей, лы-узи хэт. Ахэм закыІэпихымэ, гур зыгъэшІурэмкІэ зищэизэ, улчлабэу гупсэф къезымытэу лъэпкъым ышъхъэ Іоф епхы-гъэхэм джэуап афигъотэу ма-тхэ. ЗыкІыныгъэ тхэлъа? Адрэ лъэпкъхэм сыдэу тыхъуІлэра? Сыда зым ыІорэр адрэм зы-кІызэхимыхьэрэр? ШІу пшІэшъу-щтэу сыда Іаеи зызыкІыфэб-гъазэрэр? — Къафегъоты мы зэкІэми гупшысэ-хэкІыпІэ за-фэхэри иусэкІэ. Арышъ, Ти-мур итхылъ бэ къыгъэушырэр ыкІи къыгъэгъунэрэр, амалкІи а зэкІэ фызэшІокІы. Тимур си-гъусэу мызэу, мытІоу ІэкІы-бым тыкоу хъугъэ. Ыныбжэ емылпытыгъэу, ІокІэ-шыкІэ хэ-бзэ дахэ хэлъ. Лъэпкъ гъэзе-тэу зыфагъэзагъэми икьоу Іоф дешІэ. Тхылъым Къэралыгъо шІухьафтын ифэшъуашэу сэ-лыптэ, къыздежъугъэштэнэу сэ-гугъэ.

Филологие шІэныгъэхэмкІэ докторэу, профессорэу Ма-мий Руспхан къызэрилуагъэм-кІэ, мы тхылъыр философскэ лирикэ зыфалорэмэ пытэу ахэ-уцагъ. Джащ фэдизэу зэфэ-хьысыжъ куу хэлъ, цыфым илэ-кІоуІ дунай, шылэныгъэм ишап-хъэ зэрипхызэ, къытшІуегъэшІы

щылэныгъэм усаком дао фишэу, ау клэухым зельэхъужыш, дэир дэгъумкӀэ къекъудыижы. Ицыхъэ телъ усаком шӀум.

— Лъэпкъым итарихъ къылуатэ зыхъукӀэ, — ело РусӀан, — лъэпкъ лӀыхъужхэм алъэ-лэсыжы, ахэмкӀэ ныбжьыкӀэхэр къыгъэушынхэр физэшолкыгъ. Дэрбэ Тимур лъэпкъым иблэкыгъэ — нартхэм ыкӀи блэкыгъэ заохэм анэсыгъ. «Адыгэ зэшибл» зыфиусыгъэр лӀыхъуж-жӀогъуибылм яхылагъ, ахэм усаком аргъушхо. Дэрбэм игупшысэ хэзыгъэп Абхъазым изео гуимыкыж. Ащ хэтыгъэ адыгэ клалэу Шэуджэн Мурат иусэ цигъэшлуагъ. «Адыгэ сэшхор» зыфилорэ усэм мэхъанэ ин иӀ. Уисэ кыхыгъэ зэпытыныр ищыклагъэп, ау пый къыпфыкъокымы, лӀыгъэ зыхэбгъотэжыны фаеу елъытэ. ТхылъыкӀэу «Гъэшлэрэ лъэпчӀас» зыфилорэм Тимур гупшысэкӀо гъэшлэгъонэу зыкъыщызэлӀуихыгъ, тхылъми осэшлу ухэтми фэошлы.

Адыгэ Республикэм илъэпкъ тхакӀоу, Тимур итхыгъэхэм ащыщхэм пэублэ гуцылэ афэзышыгъэу Цуекъо Юныс гуцылэр фагъэшшоагъ.

— КъызэрэсшӀолшырэмкӀэ, — къылуагъ Юныс, — тхакӀом ифэшшоэ уасэ фэшшыным пае лӀофыгъуабэмэ уакъыпкъырыкӀын фае. Лъэхъанэу усаком зыхэтыгъэу, лӀоф зычишлагъэм, ихэгъэгъу социкультурэ гъэпсыкӀэ-зэхэлъыкӀэу илӀыгъэм. ЯтӀонэрэмкӀэ, кныным шымыщынэу еж усаком зыфилэжыгъэу къыгъэнэщтыр ары.

Дэрбэ Тимур къуаджэм къыщыхъугъ, щеджагъ. ЕджэлӀшхохэм литературэм зачыфигъсагъ. Усэхэр зыдэт тхылъ 11 къыдыгъэкӀыгъ. Ыгу хэти фызэлухыгъ, ихэгъэгъу хъалэлэу фэлажъэ. ИцӀыкӀугъом усэри къыщехъагъ. УсэклӀошхоу Бэрэтэрэ Хъамидэ икӀабылэу Тимур къэтэджыгъ. Еж Хъамиди къырилӀогагъ: «УсакӀо пхэкӀынэу сыоплъыш ары мыщ фэдызыр къызыкӀыуаслорэр». Зэлъашлэрэ урыс усаком Юрий Кузнецовым (Москва щылэзэ) иусэхэр зырегъэлъэгъум мыщ фэдэ уасэ къафишыгъагъ: «В них — (Дэрбэм иусэхэр арых) есть «вещество поэзии». Поэтиер зэзыгъэпцырэ амал зэрэхэлъэу усэклӀуитӀуми гу зылъагъэр къэшынпкъэжыгъ. Непэ Тимур иусэ макъэ лъэш, зэхэлъхъэкӀэ-шыкӀлэри еж иунаеу ылэ къыригъэхъагъ. Итворчествэ ыкӀи тхылъыкӀэм тарихъ темэ иныри, нэмыкӀ лъэныкъо инхэри щыпхырэкӀых. Адыгэм пэкӀэкӀыгъэр къыщырилӀотыкӀыгъ усэхэу «Лъыпсыр щычъагъ оцынелу заом», «Лъэпкъыжъэу тытет чӀышъхъашом», «Тикъушъхъэмэ къячъых нэпсхэр». «ТыгъужыкӀо Къызбэч» зыфилорэ поэмэ мыинри лъэш дэдэу ушъагъэ. Джащ фэдэу, тхылъым уасэ фэозыгъэшлэу ылъытэрэ лъэныкъуабэмкӀэ зигъазэзэ Юныс къэгъуылагъ, усэ сатырхэм къаджагъ. «Хым иныдж» зыфилорэм фэгъэхыгъэу «поэмэ шлагъу» ылӀагъ. Адыгабзэмрэ адыгагъэмрэ ягумэкӀ епхыгъэу зэрэщтыр клигъэтхыгъ. Тхылъым образнэ къэлуакӀлэр, метафорическэ гупшысакӀлэр зэрэщыгъэфедэгъэхэм, гражданскэ гушхоньгъэ-гуетыныгъэ ин зэрэхэлъым зэрагъэрэзагъэр, Тимур джыри зы гупшысэхшо лъэбэкъу ин мы тхылъымкӀэ зэридзыгъэр Юныс клигъэтхыгъ. Адыгэ Республикэм и

Къэралыгъо премие фэгъэшшо-шэгъэным тхылъэу «Гъэшлэрэ лъэпчӀасэр» нэсыгъэу ыкӀи бгъэлагъомэ хъунэу къызэрэщыхъурэр къылуагъ.

Цыф гъэсгъэ лӀушыбэ зыхэлэжъэрэ лъэтегъэуцом гуцылэр щызэпыуштыгъэп. Тимур иусакӀэ, ицӀыфыгъэ дахэ зэрагъунэсыр мыгъуашъу, къэгъушӀэхэрэм япчъагъэ къыхахъоштыгъ. Адыгэ республикэ тхылъ те-дзаплэм ипашъу Къуикъо Шыхъамбий (Тимур итхылъ иредактор) игуцылэ клэкӀыгъэми, куугъэ. «Тимур ытхыхэрэм уасэ къястырэп, илъэс 20-м ехъугъэу матхэш, хэхъуагъэр, зы-зэриштагъэр мы тхылъыкӀэмкӀэ къэлъэгъуагъ, — къылуагъ Шыхъамбий. — «Ӏалъмэкъым илъэу псапэхэр зесэхъэх», — ело Дэрбэ Тимур. Джары пшърылпыр. СатырилӀл усэхэмкӀи зигъзагъ, етхых. Литературэм лъапсэ зилэу къыхэуцуагъэм ащыщэу сэлъытэ». Клэухым Къуикъор шлоу щылэмкӀэ Тимур фэлъэлӀагъ.

МэфэкӀ лъэтегъэуцом гуцылэ фэбэ зэфэшъхъафхэр Тимур итворчествэкӀэ, итхылъыкӀэкӀэ къыщӀагуагъэх Цуекъо Альи, Щэшлэ Шамсэт, Къат Теуцожь, Хъунэго Саидэ, Ситимэ Сарэ, Адыгэкъалэ къыкыгъэ ныбджэгъу нахыжъэу Абыдэ Хысэ, Пэнэшъу Хъазрэт, Мэхъош РусӀан, Нэхэе Саидэ, Къэзэнэ Юсыф. Мыхэм зэкӀэми Дэрбэ Тимур итхылъэу «Гъэшлэрэ лъэпчӀас» зыфилорэм АР-м и Къэралыгъо шухъафтын фэгъэшшошэгъэныр епэсыгъэу къызэралӀагъэм дырагъэштагъ.

Лъэтегъэуцор ыкӀэм факӀоштыгъ. ТӀэшъу Светэ Тимур иусэхэм ащыщэу анахъ игурихырэу «Семыгъэз» зыфилорэм макъэ гохъ лъэкӀыхъагъэкӀэ къеджагъ.

«Семыгъэз, лъэхъаныр,

сытыгъонэу,

Зыгорэм къылэжыгъэр

сэмыгъэзх.

Семыгъэз, лъэхъаныр,

сытыгъонэу,

Тыгъэ сэ сыхъуштӀэп,

сымыгъэзх.

— Сэмыгъало

гъашлэм — сыклэхъопсы,

Сэмыгъало —

силъэхъан жъалым,

Сэмыгъало —

цыфхэр, сышъухэкӀыжы,

Сэмыгъало —

сыдкӀэ сыбылым?»

— О уигъашлэкӀэ уиусэхэр уибылым, Тимур, — ылӀагъ Светэ. — Ахэр гъэцэкӀагъэх, куух, лъэшых, арыш, унасыпыш!

Зэрэдырагъаштэрэри мыгъуашъу, лӀэгутео лъэшым зыкъилэтыгъ.

Лъэтегъэуцом зы гупшысэ зэфэхъысыжъ фашыгъ: Дэрбэ Тимур итхылъэу «Гъэшлэрэ лъэпчӀас» зыфилорэм уеджэнджэшынау шымытэу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо шухъафтын литературэмкӀэ фэгъэшшошэгъэныр къылэжыгъ.

МэфэкӀым хэлэжъэгъэ пстэуми, ар зычыкӀогъэ Лъэпкъ тхылъеджаплэм ипаци, лӀофыр зезыгъэкӀуагъэу Кучмэз Аминэти, тхылъым игуцылапэ зытхыгъэу Щэшлэ Казбеки, иредакторэу Къуикъо Шыхъамбий, тхакӀоу Цуекъо Юныси игъэсэ-пэтхыдэу ренэу къытырэмкӀэ, нэмыкӀэу уасэ къыфэзышыгъэ пстэуми лъэшэу афэрэзэу Дэрбэ Тимур, «тхъашъуегъэпсэу» арилӀагъ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Сурэтыр лъэшынэ Аслъан мэфэкӀ лъэтегъэуцом щытырихыгъ.

Илъэсыклэр хагъэунэфыкыгъ

Ижырэ лъэхъаным къыщегъэжъагъэу адыгэхэм Илъэсыклэр агъэмэфэкӀыныр яхабз. Гъэтхэпэм и 21-м ар хагъэунэфыкыштыгъ. Мыекъуапэ дэт клэлэцыкӀу Ӏыгыплэу N 28-м мы мэфэкӀым зыфигъэхъазырыгъ ыкӀи ижырэ адыгэхэм ар къызэрэрагъахъштыгъэм тетэу зэхашагъ.

КлэлэцыкӀу Ӏыгыплэм ипашъу Гышц Сусанэ тызэрэцигъэгъо-загъэмкӀэ, лӀоф нахъ зыдашлэхэрэ лъэныкъохэм ащыщых сабыйхэм адыгабзэр ягъэшлэгъэныр, адыгэ шэн-зэхэтыклэхэм, титарихъ ащыгъэгъозэгъэнхэр.

— Куп 12 тӀл, ащ шычитӀум илъэсрэ ныкӀорэ зыныбжыым къыщегъэжъагъэу илъэсищым нэс арысхэр. Ахэр зэрэцыкӀухэм къыхэкӀэу мыщ фэдэ мэфэкӀхэм къахэдгъэлажъэхэрэп, — къытфелуатэ Гышц Сусанэ. — Адрэ купипшӀэм арыс клэлэцыкӀухэм адыгабзэр ятэгъашлэ. ТишӀолпыр нахъ щыхэдгъэ-

унэфыкырэ мэфэкӀхэу адыгэ быракъым, республикэм я Мэфэхэр, адыгэ Илъэсыклэм афэгъэхыгъэхэр ренэу зэхэтэщэх. Ахэр хагъэунэфыкынынхэу зэрэхъугъэр, зэрагъэмэфэкӀыштыгъэ шыкӀэхэр къафэтэлӀуатэ, ятэгъашлэ.

МэфэкӀ зэхэхэр клэлэцыкӀу Ӏыгыплэм тарихыым икӀэлӀотэнкӀэ щырагъэжъагъ. Ижырэ лъэхъаным мы мафэр зэрэкъуаджэу зэрагъэмэфэкӀыштыгъэр, оредхэр къызэралӀоштыгъэхэр, зэрэчэфыштыгъэхэр къекӀола-гъэхэм къафалотагъ. Нэужым чыгышхоу гъэкӀэрэклагъэм са-

быйхэр екӀолагъэх, хъэдэн бзыхъаф цыкӀлӀухэр пашлагъэх, илъэсыклэм нахъ къадэхъунэу зыфэхэх гухэлъхэр ралӀолагъэх.

МэфэкӀ лӀофтхъабзэм клэлэ-цыкӀлӀухэр фэзыгъэхъазырыгъэхэр музыкэмкӀэ лӀоф адэ-зышлэхэу Теуцожь Любовьрэ Пшыжъ Зуриатрэ. Залыр зэрэгъэкӀэрэклагъэм къыщегъэжъагъэу интерактивнэ доскэм къытыридзэрэм, оредэу къалорэм, клэлэцыкӀлӀухэм шъуашэу ащыгъхэм анэгъэсыгъэу ахэм агъэхъазырыгъ. Къэгъэ-лъэгъон пэпчъ зэрифэшъуашэм фэдэу зэкӀэ гъэпсыгагъэ.

Оред гъэшлэгъонхэмкӀэ, адыгэхэм яшэн-хабзэхэр къызылӀотыкырэ къашъохэмкӀэ, сэ-мэргъэу къэгъэлъэгъонхэмкӀэ мэфэкӀыр байгъэ. Нэужым тиреспубликэ ис лъэпкъхэм зэгурьлӀоньгъэ азыфагу илъэу зэрэпсэхэрэр къэзыушыхъатырэ къашъоу клэлэцыкӀлӀухэм къашыгъэмкӀэ адыгэхэм я Илъэсыклэ фэгъэхыгъэ зэхэхэр лъагъэкӀотагъ. МэфэкӀыр къашъоу «УджымкӀэ» аухыгъ.

Мыщ фэдэ лӀофтхъабзэхэр тиреспубликэ зэрэщашырэм шлогъэшхо къеты. Сабыйхэм яцыкӀлӀугъом къыщегъэжъагъэу ялӀэпкъ шлу алъэгъоу, нэмыкӀ лъэпкъхэм лъытэныгъэ афашлэу къэтэджынхэм фагъасэх. Ятари-хь, якультурэ, яныдэльфыбзэ ашӀэным фӀолорышлэх.

ГЪОНЭЖЫКЪО Сэтэнай.

ЯзекӀон афагъэпсынкӀэ

«Доступная среда» зыфилорэ къэралыгъо программэм къызэрэдилгытэу шӀолпыр ыкӀи чыплэ программэхэр зхагъэуцуагъэхэу сэкъатныгъэ зилэ цыфхэм яшылакӀэ тӀэкӀу нахъ мышлӀэми къызэрагъэпсынкӀэштӀым дэлажъэх. ИкӀыгъэ илъэсым бюджет пстэумэ къахэкӀэу сомэ миллион 27-рэ а лӀофыгъом пӀуагъэхъагъ.

Гъэсэнныгъэм ыкӀи культу-рэм яучреждениехэу муниципалитетхэм лӀоф ащызышлэхэр зычӀэт унэхэм яихъагъухэм кнопкэхэр ахагъэуцуагъэх. Унэм чӀэхъанэу амал зымылэхэр ащ телункӀэхэмэ, лӀофышлэхэм ащыщ къычӀэкӀыныш, къадэгъушӀлэнэу щыт.

Къалэм троллейбуситӀу щэ-зекӀо яджэхашъохэр лъхъанчэхэу, ахэм уарытӀысхъаныр нахъ псынкӀи зидекӀолапӀэхэр лъагэхэм анахыи.

Сэкъатныгъэ зилэ клэлэ-еджаклохэм апае къалэм ия 6-рэ ыкӀи ия 23-рэ еджапӀэхэм зэралӀэхъаштхэ гъо-

гухэр, ищыклагъэмэ, къэзылэ-тыштхэ конструкциехэр аща-гъэпсыгъэх, ихъапӀэхэри ахэм атырагъэпсыхъагъэх. Зэреджэштхэ тхылъхэр къафащэ-фыгъэх. ИкӀоу зымылӀэгъухэрэм ыкӀи зэхэзымыыххэрэм къашъхъапӀшт оборудованиер зэрагъэгъотыгъэ.

Культурэм и Унэу «Гигант» зыцӀэу къалэм дэтым сэкъатныгъэ зилэхэм ящыгъынхэр зычӀэлъышт гардеробнэ щафашыгъ. Искусствэхэм яапэрэ клэлэцыкӀу еджаплэ курэжыекӀэ зеклорэ сабий сымаджэхэм зэралӀэтыштхэ платформэ щафагъэпсыгъ.

Ахэм анэмыкӀэу къалэм иурамхэм лӀофышхо ащагъэцэ-клагъэу администрацием ипрес-къулыкъу къело. Цыфыбэ зыщызэблэкырэ гъогу зэпырыкӀыпӀэхэм макъэ къэзыгъэлурэ нэ-фыгъуазэхэр ащагъэуцугъэх. Хъафизэхэм апае зэпырыкӀыпӀэхэм хъашо бзыгъэхэр, къы-тепшырэ чыплэхэр ялэхэу, аты-ральхъагъэх. АвтомобилькӀэ зеклорэ сэкъатхэм апае ахэр зыщӀагъэуцуштхэ чыплэхэр къахэ-зыгъэщыхэрэ тамыгъэхэр гъо-гухэм атырагъэуцуагъэх.

Зынэхэм амылӀэгъурэ цыфхэр нахыбэу зыщыпсэхэрэ чыплэхэм ащылэ транспорт къауцуплэхэм зэхъокыныгъэхэр афэхъугъэх. Ахэри, лъэсгъо-гухэри, ахэм къапӀут чэхухэри агъэцӀэкӀэжыгъэх.

Культурэм и Илъэс окӀофэ-кӀэ художественнэ самодетельнэ купхэу сэкъатныгъэ зилэхэр зыхахъэхэрэм ахъщэ лэ-пылӀэгъу арагъэгъотыгъ.

(Тикорр.).

Фитыныгъэ ямылэу...

2015-рэ илъэсым мэлылфэгъум и 1-м къыщегъэжъагъэу и 8-м нэс лӀофтхъабзэу «Лишеник» зыфилорэр Адыгэ Республикэм щызэрэхъашт.

Ащ гухэлъ шъхъалэу илэр ру-лым лутысхъанхэм ифитыныгъэ зымылӀэхэм апкъ къыкӀэу гъогу-хэм къатехъухэрэ тхъамыклагъо-хэр нахъ макӀэ шлыгъэнхэр ары.

2015-рэ илъэсым пыкыгъэ мэзитӀум къыкӀоцӀ ащ фэдэ фитыныгъэ зымылэ нэбгырэ 51-м административнэ пшъэдэ-кыжъ арагъэхыгъ.

Шъугу къэтэгъэкӀыжы: Уры-сые Федерацием администра-тивнэ хэбзэукъоныгъэхэмкӀэ и Кодекс ия 32.7-рэ статья къы-зэрэщилорэмкӀэ, рулым лутыс-хъанымыкӀэ цыфым фитыныгъэ имылӀэж зыхъурэр фитыныгъэр къэзыушыхъатырэ тхылъыр зы-лахыгъэ мафэм къыщыубла-гъэу ары.

ПИАТЫКЪО Ичрам.

Полицием иподполковник.

ТХАКЮУ ЦУЕКЪО ЮНЫС ЫНЫБЖЪ ИЛЬЭС 75-рә МЭХЪУ

ЗЭПИЩМЭ зыригъаукыхъэзэ, мафэ къэс ащэджэ а бзыур къуаджэм ихъэнэ-гунэхэм. Ренэу джауштэу — «Къэкложь, Титыу, къэкло-о-ожь...» къэкло-о-ожь...» Гур ыгъэткюу, изэ-къуабзэу, фабэу маджэ. Маджэш, етланэ тлэклу горэ тырегашлэ. Джэуапым ежэ. Ау къэлурэп зи. Клым-сымыр гопэгъу-онтэгъуу къытелунклэ...

Сэ бзыум ымакъэ зызэхэс-хырем, Гошхъанэ, синэнэжъ, есэгъэзы. Ыгунэ сшъхъэ члэс-чыхъэмэ сельэлүзэ, мо бзыум ихъишъэ икларыклэу къэсэгъэлүатэ.

Сищыпэзэхэхэп — езбыр пломи хъунэу сэшлэ хъишъэр. Ау гъэнэфагъэу, нэнэжъ зы зауэрэ сызэригъэлэлүшт, сызэригъэлэлүни къыригъэжъшт. Ежэ-ежырэу зыкледэлукыхъы-рэм ехъырэу, фэсакъыпэзэ, етланэ ошлэ-дэмышлэу, хъишъэм ар зылэпищэшт. Ар къэси сэмы бзыум итаурыхъ зыгорэу-штэу лэпыщэгъу фырилэу, зэмы-зэщыжыхъэрэ гугъэтхъэ-рээ-ныгъэр хигъуатэу къысщэхъу. Сэ къызгурымылоу сызэупчы-жы: адэ сид пае лэклэут-лум-пэм сфишлэу, хылыгъэ дэдэ сшыхъузэ, апэ къырезгъэгъа-жъэра? Кло, хъун, ари фэсэ-гъэгъу, къызыригъэжъахэкли арэу нэнэжъ ынэгъу сид пае сымышлэжыным нэсэу къызэ-ллыныфыра, нэгъу, чыггэе кы-шъо пкъые зэлъэгъэжъым фэдэр, ардэдэм къэныбжыкылэ-жыра?

Нэужыклэ къэнэфагъ ар зыте-хъухъэрэр. Гу лытэгъоягъэп. Ащ ыпэкли, нэужымы бзыу джаклэ зыригъэшлызэ, нэнэжъ пчы-хъаплэм щыджэу, чэщыгу ладжы-ри сыккыклигъэуагъ. Ренэу джауштэу «Къэкложь, Къандаур, къэкло-о-ожь...» къэкло-о-ожь...» Анахъэу, гъатхэр къызиыхъэлэ ары, нэнэжъ нахъыбэрэ чыем зыхэлоржъорыхъащтыгъэр, лор-жъорыным хэклыти, етланэ лъэмэкъэнчъэу къызыщыклошъы-щтыгъэ, пчъэм екуялэти зыгорэ къыригъэблагъэщтыгъэ:

— Къакло, къакло, Къандаур, къакло, сиклал...
— Шъыдэу, сиклал, укъэмы-кложъу адэ бэрэ пэбгъэлъыгъ?
— Адэ, нынэ, сыуажэ.

Зыхэсыудэгъагъ. Нэнэжъ джыри клалэ горэ илэу ежэ! Сшлэгъахэп! Нэзакъоклэ чыхлэн члэгъым сыккычлэплъы: къэкложьыгъакъом! Мэзахэм нэнэжъ сыщыкыларэплъы. Ежэ нэмыкл слъэгъурэп. Пчъэдадзэр егъэ-тыгъ. Зыдэгъушылэрэр къэлба-гъорэп, джэуапи къытыжъэу зэхэсхырэп.

— Умыкложьымэ хъутыба, сиклал?... Умыкложь... — мэгүлэ Гошхъанэ. Зыгорэм нэ зыфишлэу, псэ зыфишлэу елэлэу. Икларыклэу джэуапынчъэ.

«У-ух-ха-ха-ха! — хэхъапшы-кы куоу нэнэжъ, — оры гу-клэгъу шлэкор, сшлэлахъ закъу». Шъэбэ цыклоу, учылыжыгъэ-дыжыгъэ цыклоу, лъэупхъа-шъэзэ ичыхлэн члэгъ члэпы-хъажы, зыхеушъэфэжы.

Хэтэ Къандаурэу зыфило-рэр? Тыда зыдэкложыштыри? Сызэупчыжы. Етлани сшъхъэ къехъэ: унэхом мо зисурэт пылэгъэ клалэр арын фае. Сынэгъу къыкылауцожы: мафэрэ титло унэм тыкызызэдинэрэм Гошхъанэ унэхом зэрэчлэкли-щтыгъэр, плэ зэлэхыгъэм лъэ-

гонджэмышъхъэклэ зэрэхэуцо-щтыгъэр. Хэуцони, бгъэжъ къа-тымышъэ къарыунчъэу, ылэ плоклэ гъожыбзэхэр тамэу ыубгъумэ ыгъэкларэуарэхэзэ, ерагъэу зыпкъ иуцони, етланэ плэкорышъхъагъым пылэгъэ сурэтым ылушлэхэм, ащ ыпэ, ащ ынапцэхэм — зэклэми шъа-бэу-шъабэу, лэпс-лъэпс гума-хэу, гулэтыжъ-гуфашлэу ылэ аригъачъэщтыгъэ. Жъгъэу ылэ сысыщтыгъэ. Иэ зэрэщафэрэр гопэшхо клалэм зэрэщыхурэр хэошыкы, сабий гъэбэжъу луплэу, нэгъу псыгъо зэныбжыр гушлом зэлъэштэ, нэхэр гъэшло убзалэхэу къечэрэзэклы: мо клалэр джыдэдэм лэплкыорэ-гкклэ Гошхъанэ къыпэгъоклынуэ къысщэхъу. Гушлом ылушлэ лужушхохэр шъуамбгъоу къы-зэтырегъэзых. Ары нэнэжъ Къандаурэу зыфилощтыгъэр...

2
Сыдыгъо сеплгыгъэми Къан-даур джащ тет зэпыт: чэщми,

зэрэплэгъоу моуштэу дэпкъым пылбагъ ежъ...

Адэ сисурэтмэ гупшысэ гъэ-шлэгъонхэр гум къырагъэтаджэу клэлэгъаджэм зыкыло-рэр!

3

Пчэдыжъ тыгъэр, псы кыиу-гъэклэ чъачъэу, мо тикъулэ-джэ нэпкъ, мо тихэгъошъхъалэу хъалэлэу къателъэдагъ, тыгы-шъэу зэбгырэхъы. Гъэтхэ чыи-шлуцламэр, уц ныбжыкылэ шхъуантлэм ымэ жым шыгохъ. Пцел къызэлүтлэмыкыгъэм, чыи-рыкылу кышъо плоклэ фыжыым, клымэфэ чыылэм стырыгъэ зы-хифыгъэ бжыын кысыжыым — пстэумэ ами къэуу дунэяклэм къыпщегъэхъу.

Бзыур пхъэшхъэ шъхъапэмэ къахэджыкылыгъ: «Къэкложь, Ти-тыу, къэкло-о-ожь...» Гошхъанэ ытхъаклэм псынклэу ар къы-ридзагъ. Шыынэ цыкылухэр зэ-редифыгъэ чыпэ цыкылу алы-дзыжы, къызщигъэчэрэгъужы-ным, джа зытетым тетэу ма-

щифэзэ, ыгъэушъэбыжыын, ыгъэплэжыын.

Дэжыным пэкыгошъ, сыз-дыригъалэзэ, пхъонтэжые улыиыгъэр зэрелъэшлүлэ. Ащ чэтэн цокъэ шъхъакуитлур къы-дехы. Мы цуакъэхэр къыщэ-фынхэ зэхъум сэри къоджэ тучаным сыздищэгъагъ. Дэгъоу къэсэшлэжы, ар бэшлагъэ, ау сшлогъэшлэгъонэу зытыришы-хъэри, зыфищэфыри сымышлэу, сеплгыщтыгъэ, цокыитлур, клалэу, Къандаур илэгъу шлэшлэу, зылъакъо римыгъэпшэжыгъэ тучанпчъэлум кылухъагъэмэ къахэнэжыгъагъэп. Тучантес-ми клалэми шуи-бзаджи ажэ къыдагъэкыгъэп. Джы а цуа-къэхэр къыдехых, гъэ къэси къызэрэдиыхэрэм фэдэу, ащэ-гушлукы, ыбгъэу од маклэ клеубытэхэшь, лэгуклэ ателъэ-кыхъэ.

Псэ зыпыт нимыгъэсэу пхъон-тэжыем зы пкъыгъо дэлъ-джыри. Аужыпкъэрашъхъэм сэ

Зыгорэ ыгу къэклыжыгъэу, Индрысэ икларыклэу нымом къыфызэплэкыжыгъэ. Къэлэ-багъ:

— Зэгуи зэ, бабушка... а ну-ка...

— Штэ, штэ, сишъау... ану-кэ-ми сымышлэрэ сэ ащ ыцлэр...

Апчыф цыкылу Гошхъанэ къыздрихыгъэмкли къеупчлы-гъэп ар, ыгъэшлагъоуи зы тлэ-кылурэ ышъхъэ ыгъэсысыгъэп. Лыгъэклогъагъэу, джы къэсы-жыгъэу, губж тлэклу хэлъэу лэклипхъотырэр ителъагъ. Гош-хъани ыгу хэкыгъэп клалэм ишлыкылэ.

Нымом ыгу ыгъэрэхъатыгъ. Зы зауэрэ, мо клалэр гъучл шлуцлэ кудэ заклэм зэрэхэлэ-бэлъэбыхъэрэм лыплъ-ллы-пллы, кылулэрэзыхыжыгъэ. ышлэпэзэ тыригъэфагъ плонэу, зы зауэрэ лудымыдыжы, ор-сэрэу гъучл шлуцлэшхор зэтэ-чэу-зэтэчэу къызэкленэжыгъ. Нэнэжъ зэрэгъушл, ар зэрэгъу-

ЦУЕКЪО ЮНЫС

«Къэкложь, Титыу, къэкло-о-ожь...»

Рассказ

мафэми е тфы къэсхыгъэу еджаплэм сыккыкыжыгъэми е сыбзэджагъэу татэ сшъо ыгъэ-плгыгъэми... ежэ лощыпчы-кы... Зэрэтанкистыщтыгъэр гъуащэрэп. Шъо пэлэ хъуара-р нэгъу кыхъэм къекъузэкыгъ. Тхъаклүмнэлүсмэ апэчына-тлэу, шлуцлэу зыгорэхэр хъу-рае шлыгъэу, бгъуитлүмкли ате-сых. Танкэ клоцым зэрисызэ, чыжыкылэ къэлурэр зэрэзэхы-рэр, арын фае. Фэды адыгъэ-мэ сшлэрэп — къызэрекыларэ а палор!

Нэнэжъ ишъауу зэрэсшлэ-гъэм пае, сэри зыфэдэр сы-мышлэрэ гумэкл нэлпэгъухэр нахъыбэрэ фэсыдзыхэу шэн къэсштагъ, силъэбэкъу пэпчэ-гунэ къальифу, сшлэрэ пэпчэ-кылыпллэу ежыри къыспы-хъагъ.

Сурэтэу сшлырэмэ Къандаур ынапэ, итанкэ къабэклы. Ары ылорэр тиклэлэгъаджэ: гупшы-сэ гъэшлэгъонхэр сисурэтшы-гъэмэ гум къырагъэтаджэ. Сэ сшлэрэп. Икларыклэу — танк-хэр, топ шлуцлэшхохэр, дзэкло лэпшэшхохэр, жъогъо плыж-мытырхэр зыпаломэ къахэжы-укыхэрэр — сикласэх. Сиклас Къандаур итанкыклэ, хъадэгъур зыфэдэри шыгушпэжыгъэу, шинелэ шхъуантлэхэр зыщыгъ цыф кыхъэшхохэр изэрэтэ-къухъэхэу, езгъэщытлэнхэр. Ау мары клалэм итанкы машлор къыкладзагъэш, бзыйхэр пэуст-хъукы. Ащ пае зэтеуцорэп — лъэклэу илэмклэ губжыгъаеу ыпэклэ мащэ, машломрэ лү-гьомрэ зэрэщыхъэ-зэрэутлэрэ-хъэу пэуклорэиклы, ар шынагъоу мо шинелэ шхъуантлэмэ къащ лонтлагъэмэ ахэутэшъухъагъ.

Сэ сисурэтшыгъэхэмклэ, псау-таоу танкэу стырэм клалэр къеклыжы, къэнэжы, сыдэу хъугъэми. Ау ащ паекли нэ-нэжъ ар щыпчызызэ, щагум къыфидэхъажырэп. Зытехъу-хъэрэр сшлэрэп нахъклэ. Исурэт

къэм къызэтыригъэнагъ. Мы-чаныжъ шлагъохэу, клэсэжырэ нэхэмклэ пцелмэ ахэлъыхъу-хъэу зэклэм фежъагъ.

— Ори, сицлыкыжый, огу-гъуш... Гошхъанэ ынэхэр къэ-ушынагъэх.

Ежэ фэдэу гулэнабгъэу, ежэ фэдэу къом инэлпэгъэу, ащ иклэхъолс-гугъаплэ къымыбгы-нагъэу нэнэжъ мор къышы-хъугъ. Гъатхэр къызэрэсыгъа-пэр бзыужыем къыригъэшлэ-жыгъ. Ышлуабэ шлэу етланэ къэлапчъэр ригъэсэжыгъ. Джы нэсыфэ умышлэмэ нэрымылэгъу лэшхохэм пытэу зылэклаубы-тэгъагъэу, джы мары заккылэ-клиутыжыгъ плонэу унэм кыи-лэ-дэжыгъэшъ, зыгъуи-зимы-гъуи ымыложъэу дэжыныр, гы-клэн-лъэсэнэри — пстэури ащ гулэнклэ кыреупхъукыжы. Зэх-хетакъох. Лэджэныр къегъэсы, дэлэбае хъакум сабыныр къы-тырехы...

Мэтлысы дэжыныу. Щэджа-гъо нэсыфэ зэшлосэу, мэта-пэр ежэ зыдилорэм тыримыгъэ-фэшъоу ыгъэпэшъушъозэ, псэ зыкли зыпымытыжыыхэ гъончэ-джыжыр, етланэ джэнэжыр елүлэжыых. Щыгынхэр уахъ-тэм рилэжыгъэхэу гъожышэ-гъолчэгъашъох, шэгъапэх, кло-члэрымэ лужур апехы. Зыщы-плэжыынхэу щытхэп. Тедэжы-нышъи ял. Уазэрэнэсэу зэлэ-лэплын фэшлүх, ау джауштэу ежэ, гъатхэр къызэрэсэу, къа-бзэ ешлых. Апыллыхъапэзэ, елүлэжыых, сэ къызщысшлэ-жыным.

Идэжыныу фишлырэ бзыхъа-фым егугъузэ, ыбгъухэр члэ-уппаклэх, лүдэнаклэр бэу зы-щызэтырихъэрэм, ар кытецэ-цэу зыщыхурэ чыпаллэр ыгу ыхырэп, ыгъазэмэ-зэригъэзэ-кызэ, епллы-къепллыжы, умы-шлэмэ Къандаур мыр ыкышъо къеонба, ыли ыгъэузыныба, ыгуклэ ылорэм фэдэу, ар ыко-шъо бгъузэ тыриубытэни, лэ

зыр ары шъэожыеу пхъорэлъ-фэу ащ илэр, сэри сатыригъэ-лабэрэп, къызэтырихъэс гу-лэзэ епллыжы. А хъэдэн лалъ-мэккыжыеу ахэр зэрылхэр къеутлэрэбгъушъ, къыретэкъу-ыкли фэсакыпэзэ, тлуритлоу зэригъэгъусэхэзэ, елпытэжыых. Зэрикъужыыхэрэр зишлэклэ, жыыр куоу къещэ, ыгъэшлагъоу кыло:

— Шталыкл... шталыкл... шта-лыкл... Етлани мэкъэ шъэбэ шы-нэклэ кыпегъэхъожы:

— Ильэс пчъагъэми зы-закъу нылэп ахэсхыгъэр. Сыгу егъугъ. Калэм фызэхэгъэнэ-жыытыгъэпти естыгъ...

... Ащыгъум тигъунэгъу клалэу Индрысэ итрактор чэ-щым ищагу кыдигъэнэгъагъ. Ятлонэрэ пчэдыжым, хъурэр гъэшлэгъоны — фызэхэгъэнэ-жыырэр, зэ ыгъэгугъэу къе-ллышъ, етлани пытхъу-пышъуклэ клелъэшъужы. Къесэмэркъэ-узэ, джауштэу пклантлэр клалэм кырефыых. Бэрэ пэлъы. Ты-гъэр лъагуу кыдэкълэу.

Гошхъанэ пцэрыхъэу щагум дэтыгъ. Фэмышылэу унэм илэ-дэжы, дорбэжыем иллымэ ащыц кырихыгъ. Ар ежэ ынэ-куи нахъ шолъапл, зытыришы-хъэрэр сшлэрэп нахъ.

— А сишъау, — Гошхъанэ клалэм еджи къызэригъэплэ-кыгъ, — мыщ епллэлъ зэ, сэ мыр зыфэдэри сымышлэрэ, ау мырымэ сшлэн а джаурым ищыклагъэр.

— Мыщ ищыклагъэр о сид фэпшлэн... — клалэр губжыгъэ хъазырыгъ. Бэтлы-бэжъу клаеу къызэплэккли, куоу хъэпшагъэ. Етлани, симыжыгъоу жъы си-шышт сэ мыщ ылорэм фэдэу, тракторым зыфигъэзэжыгъ.

— Сэ си Къандаур рызэ-кыгъэнэжыу ылотыгъэш... сэ зыфэдэри сшлэрэп...

Калэм ипхъэтэпэмыхъ дзэ-кыуаклэ ыгу кыоу, нымом игушъы-лэмэ гуклэе макъэр къахэщыгъ.

шлу! Мэфэ реным унэм кыи-хъэрэм фылуатэ икыгъ.

Джы къызнэсыгъэми ар гу-лэзэ гушылэм бэрэ кыхиль-хъэуи мэхъу.

Хъэдэн илэмэккыым джары илхэр. Ахэр Къандаур иягъэ-хэу ригъэгъэтыллыгъэх. Калэр къэкложьмэ, ищыклагъэу хъумэ тыдэ къебгъэхыжыщт етланэ, щэлэфэ цыф анигъэсыщтэп.

4

Гошхъанэ хэтэжыем дэ-лэадэ. Бжыын хъасэу хилугъэр плалэ-тфалэ фэдиз илэагъэу кыхэклыгъ. Пклэгъэн фае. Моу зиуфэгъэ къодыеу благъэу бзыур къыщыджагъ, етлани а мэкъэ цыкылу Гошхъанэ лъэ-бэкъу зауэ нахъ пэмычыжъэу, къыщыдэжыгъ. Аужыпкъэм нэнэжъ кыклигъащтэу зыкыи-ригъэпхъотагъ! Нэлпэгъумклэ бзыур кыгъоти, ежэ зыщы-луплэнырмэ адырэ цыкылури кызыщепллынырмэ зэтефа-гъэх. Бзыужыем инэлпэгъурэ цыфым инэлпэгъурэ зэте-фагъэх. Бзыум зилэтэу лупэ-рэхъуджыкыжыгъэп, нымом ынэхэр ыгъэушъауагъэхэп: тлү-мэ яз-язэу апэ къэгъушылэщтыр язэрэмыгъашлэ плонэу, жажэ-хэу зым зыр шлогъэшлэгъоны-жъэу, тлуритакыжыым кыкылоцлэу зэлупллыхъагъэх.

«О, егъашлэм зыгу улагъэу къэзыхырэ бзыужыгъ» — кылулушъэшыгъ нымом.

«О, зыгъашлэм гугъэзэ къэ-зыхырэ цыф» — инэлпэгъуклэ кылорэм ехъыщырыгъ бзыум.

Гошхъан хатэм дэбгъэзэгъэ-жына! Къыдэлъэтыжыгъ. Ыгу рэхъатыплэ ыгъотырэп. Зэ а щыгъынэу зыпыллыгъэхэр джы-ри къештэх, зэ пхъэ къехъышъ, хъакум ретэкълүлэ, зэ иклалэ хъишъэшхохэр кыпыллыхъэхэ-зэ кысфелүатэх:

— Къандаур пэпшынуэ, гъучл хъап-щыпклэ къаигъэу, бзаджэу,

зыпари мы къоджэшхом клалэ къыдэбгъэклынэп. Ары, ары. Мэфэ реным а трактор губгъо уцуплэм къэтытыгъэ... Сыл фэузытыгъэ адэ,— зэгорэм ехырэхъышэныгъэ фыхилъхъэ шлошэу нэнэжъ ишыпкъэу къыкелотыкыжъы. — Сыл фэузытыгъэ. «Сыдыгуцэр уилофыш о», — слоштыгъэ, ыуж симыкыхъу, зэрэсфемиджэрэр сугъоу. Олъэгъу мо зыдэклуагъэми а гъучым ылэ клэрихыгъэп, псынклэу къыгъотыгъ. А танкым имысыгъэмэ, хэт ышлэра, джы нэсфэ къэкложыгъэнкIи мэхъу.

Яти сышлокIын слъэкыгъэп. Гъэрэхъаты, цыкло, клалэр, хулыфыгъэп пшлошлэ мыр, цылэныгъэр боу-у тхылышхо, хэрэпкъэоухъ ылоштыгъэ. КIэлэегъаджэ хъумэ сэ сшлоигъуагъ. Ащ ылэгущэхэри фытегъэпсыхъэгъагъэх, плокIэ фыжыгъэх. Ежыри боу цына цыкIугъ. Ежъ, кIо, кIыклаеу, къогъу псыгъо пIуакIэу, псэич-зэичъэу, дэчъэегагъ нахъ, мэкъуштэ куахъу пIонэу, е-е-е... А гъучI къэплъанэгущэм имысыгъэмэ... Ары. Хъм-м-м...

Гошхъанэ ыIупшIэ шэндж кIыфхэр гушIо макIэм тхъамыкIэгъо-гъекIэу къецIалэх.

«А гъэм колхозым къыщи-гъэхъагъэу коц дзыуиплI къыщэжыгъагъ. КъэкIорэгъэм ащ нахыбэ джы къыгъэхъэнэу, нахъ дэгъоу Iоф ышIэнэу ылотыгъэ. Сэ сицIэцIэни зэлызгъэуштыгъэп. Ыуж сызфимыкIытыгъэри сшлэрэп, ежъ шлоигъор ышIэтыгъэ ныIэп. Хъугъэба ежыркIэ мыхылыагъэмэ?»

Гошхъанэ зы тIэклүрэ егупшысэ. Сид шъуло джыдэдэм ар зэгупшысэрэр? Синэнэжъ цыкIу! Ар IэмэкIэ-лъэмэкIэ дэдэ зэрэхъужьырэр. Ау мары шъэбэ шъхъарыгушыIэжъ макъэкIэ ащ къеIо:

— ИтIонэрэ коц Iухыжыгъом нэсыжыгъэп, зы Гитлер мыгъо къытфежъэшъи... Мы Iальмэкъым илхэр слэгу къыритакъохи, сымыгъэкIодынхэу ыIомэ къызэплъэкIыжъзэ, дэ-кIыгъ.

5

ЦыкIу-цыкIуэзэ Къандаур синэшъэ-уашъэ кыхъэ зэпытэу, сигъэгумэкIэу хъугъэ. Ащыгъум зи арыхэп узэрэплъыштымкIэ. Янэ ибидзыщэ джыри ыIупшIа-кIэ тель зыфалорэм фэд. Мы сурэтыр танкистхэр зыцагъэхъазырырэ еджапIэм чIэсызэ къаригъахыгъагъ, ело нэнэжъ. Насынышуагъэба?! Хъугъэри къэхъуштыри чапычэу кыри-миджэрэр, зэхимышIахэрэр иIуплъ. Ащ фэдэ сэрэхъуи... Ар сэ джыри зыми есымыгъэшлэрэ сишъэф хъопсапI. ЗанкIэу Къандаур дэжъ сехъэш, есэлэ ежъ фэдэу сэри сыхъумэ зэрэсшIоигъор. Бэ нэплъэгъукIэ тызэдэгущыIэзэ къезгъэуатэрэр...

6

Мыухыжыхэнхэу къыпщэхъух Гошхъанэ илофхэр: натрыф хэлъхъаныр, хэтэ пкIэныр ары, клэлэцыкIухэр ары, тигъэшхыштыр ары. Сыдигъуи ма-чъэ, ма-чъэ... Ежъ фэшъхъаф унэм цызэригъэIэбэкIыштытэп. Бзыу цыкIур къызыщыджэрэм, лъэпугагъэм фэдэу къызэтеу-цуалэгъу. Унэ дэпкъиплIымэ къа-фызы.

Пстэури шIолоф, пстэуми гупсэф-рэзагъэр аригъотылэн фэлъэкIырэп. Бырысыр мышэх-кIыжыр гъатхэм къыфидэкIо, хъау, ащ зыгорэ хилухъэкIэ арэп, ыгукIи ышъхъэки ащ ры-

раз. Ылорэми ышлэрэми бзэ-мылу клэлъышъугъужъ гори нибжи ахэлъэп. Гъатхэр...

Непэ Гошхъанэ анахъэу игушIогъошху: гъончэджыжъыри, джэнэжъыри, чэтэн цокъэ шъхъа-куитIури, хъэдэн Iальмэкъым илхыхэри, мэщIусыри — зэкIэ-ри егъэхъазырыхэшъ, хъэдэн фыжъ къабзэм кIоцIешыхъэ.

Гур рэхъат мэхъу. Iофхэр зэкIифагъэх. Унэм зэритэу зеплхыхъэ-зыкъеплхыхъажы — зыпари къыщыгъупшэрэн фаеп. «ШтаукIэхэр! — гум псыгъоу къельадэ. — Ахэри, тхъамкIэ шыкур, псаух. Зы закъо ащэ-кIэ. Зи щышлынэп. ЩэкIэми цэрэки. Ежырыгъэми ытыштыгъэ. Гъэбыл-IэпэчIэгъанэ хъэ-рамыгъэ гори ышIэщтыгъэп. Ятэ фэдагъ. Чэтэн цуакъэмэ джы-ри кырахъакиныгу, бжыхъэ нэс, бжыхъэм тыхъа-жымымэ, адыкIэ зэгорэу хъун».

Къаигъэ ешIы, сэри сызды-рещажъэшъ, нэнэжърэ сэрырэ тыдэкIы губгъом. Гъатхэ къэс, зэрихабзэу, сапэ ешышъ, якIу трактормэ амакъэ. Ренэу ахэмэ Къандаур къащыуцIолагъ-гоу, ело нэнэжъ. «Къыдэмыхъа-жымыи къыдэрэмыхъажъ — джы гъэтхэ лэжыгъэ хэлъхъа-гъу, гузэжъогъушху — ежъ пстэ-ури къыфиухъазыри къыфыди-хыгъэх. Къыдэрэмыхъажыгу фаеми сыхъэ цыф хъугъа-гъот зыфалорэ лъэхъан», — ар макIэу ежъ ышъхъэ фило-жъэу къеIо, хэушъыкIэзэ икIо регъэхъу, сэри ыуж ситэу сы-кIэмыхъэу сыдчъэ.

ЧIы улъэшъоугъэкIэ шынэм шIуцIэ шолъырэу зырещы. Жыи къэбзэ ныбжыкIэр шъхъа-рехы. Гошхъанэ ыбгъэ къегъэ-ушынэ. Губгъо къэушыжыгъа-кIэр зэшъо-зэикIэу ыпашъхъэ ил, зэеплхыхъэ. ГъэшIэгъонэу ыгу инэу жыбэ дэфэнэу зы-щэхъужыи. Ылъэгъугъэм Гош-хъанэ зэкIэм къызэтрегъэуцо. Зэнэгугъэ дэдэр арыгъэ: му-ры, Къандаур шъыпкъ! А тхъа-гъэпцI жэбыхъужъ! Ур яунэ занкIэу къызэрэмыкIужыгъэр? Ори... Ежъ икIал, ежъ, Гошхъа-нэ, и Къандаур дэд, тракторыр зыгъэгугIэу, зыгъэгугIэу зэкIэм ынэ мычаныжъхэу мэшIо тэпи-тIу клосэжырэмэ къапэшIуи-дзэрэр. Игулыти, игупшыси, ижъ къэщэни, непэрэ мафэ-ри, инеушрэри, неушымыкIэрэ мафэри — джауштыгъэ егъэшлэрэ кIыхъэри псынклабзэ, чэфы-гъо хъоо-пщаоу зэкIэм анэ-мыIэу ащ къышхъу. Сыда джы-ри, Гошхъанэу мощ фэдиэрэ илъэс пчъагъэм ыкIо ежагъэм, ыкIо чIыр пIэшъхъагъ фэхъу-гъэныр зыгу кызымыгъэхъа-хэщтыгъэм, муары чэчи мафи зэреджэрэр зэхихыгъэу къыфэ-кIожыгъ, сыда джыри зыгъэгү-мэкIыжыштыр, джыри сыда зыкIэхъопсыжыштыр?!

Бзыужыер къэджагъ, зэри-шенэу зэпишмэ зыригъэукIы-хъэзэ.

— Къэкложъ, Титыу, къэкIо-о-ожъ, къэкIо-о-ожъ...

— А орыгуци зэ къыпфэ-кIожыгъагъэмэ, пIотэжыит-гъагъэ!

Гошхъанэ бзыум ыгу зэрэ-фэузэрэ синэрылъэгъу, зэхэ-сэшIэ. Ежъ ыкIо ыгъотыжыгъ-лэ шъхъакIэ (джыдэдэм ежъ ауштыгъу кышIошIы), ны тхъа-пша джыри непэ кызнэсыгъэм илфыгъэ ежэу, мы дунэе нэ-фышхом тетыр?

Нэнэжъ кышIошIы: икIалэ зытетыгъэм зэрэтет къабэ. Ышъхъэпхэтыку, ыпшъэ зэрэ-сыгъу. ЗэкIэмэ апэ ит тракто-рым тесыр ары. «А тхъагъэпцI

жэбыхъужъ, сэ модыкIэ къэкIо-жышты сэлэ сежэшъ сышчы!» Гошхъанэ мо уашъори, мо тыгъэри нэмыкI шъыпкъэхэу къышхъэхъу. «Сыдэу дунэе пIэ-лъэшIагъ мыр!»

Ары, ары, апэ итэу клорэр Гошхъанэ ешIэжыи, ышъхъэпхэ-тыку бгъузэкIэ, ыкIо шъыпкъ. Тхыи пфилон.

Хъэдэн зэкIоцIыпхагъэу ылы-гъыр къегъэлагъо. «Сыд пае щыгъыныкIэхэр кудэ закIэ ри-шIыхъаных. Жыи зымыIэм кIэ иIэп, ало. Сэ мары уищыгъы-ныжыгъэхэр згыкIыгъэх, сы-дыжыгъэх, сикIал», — елошъ, ышъхъэпхэтыку къодыи нэмы-IэкIэ ышIэжыгъэ клалэм чы-жъэкIэ еушъыи нэнэжъ, гъэ-шIобзэ-лушъабэкIэ еушъыи.

Гошхъанэ ижъ къэщэн нахъ къеужыры, лъэпэрапэу-лъэпэ-рапэу гур зыгорэм къызэкIе-уапIэ, мо гъэшIэгъонэу гохъэу, джауштыгъэ егъашIэм щыт зэпы-тыгъэм фэдэу ылушъхъэ къэ-уIэшIу.

Къытырагъэзэжыгъэу щылыч макъэхэр къэблэгъэжыых. Та-удэгъу. ТхъакIум нэлусым сты-рэу, агъэжыызэ къыщызэпэ-джэжыых. Къэсыжыых нэнэжъ зыдэщыт цыпэм.

ЗэкIэм дунэе шхъонтIэшхор ыбгъэгү клэтэу кыхыхъэзэ, Iэпы-зыгъэу къышхъушъ, ащ къы-кIегъаштыт. IэпыIэгъунчъэу, нэкIэ ыкIо лыхыхоу-лыхыхоу регъа-жъэ. Апэ итыр — Къандауры-хэп. Ащ фэдэ мэхъуа пшъы!

Тыдэ хъужыгъэ икIалэ? Мо кIохэ зэхъум, апэ итыгъэр ары-гъэ. Тыдэ хъун? ЯтIонэрэр арын шъулуа? ЗэгорэкIэ ауж кыинэ-гъакъомэ. Ышлэрэр гъунэм ни-гъэсэу, илоф кIыхъэщтыгъэ ащ армырми.

ЯтIонэрэр къэсы. Арарыхэп. Хъау шъыу, ыкIо ымышIэжыи-нэу клэлэцыкIу хъужыгъа?! Апэ итыгъэр ары. А мафэми чылэм дэкIырэмэ апэ итыгъ ар. Джащ фэдэу ышъхъапхэ-тыку бгъузэ ылъэгъузэ, хъэ-дэн Iальмэкъ цыкIоу фидыгъэр ыплIэу ушъагъэу идзагъэу, пстэуми апэ итэу дэкIыгъагъ. ЫмышIэжъэу: модыкIэ хъэсэ цыпэм екIухэ зэхъум, апэ иты-гъэр ары.

Гугъэ IэнэкIым Iаеу Гошхъанэ нэпчы къешIы. Мо клэлэшхоу, ежъ ибидзыщэкIэ ыпIугъэ кIэ-лэ мытIырышхор клэдын ылъэ-кIына?

Тыдэ хъугъэ пшъы? ЫнитIу цыхъэ афишIыжырэрэп. Гошхъа-нэ ылэ гъушъэ бгъузэ цыкIу ынатIэ пэлуегъэуцо, ынэхэр егъэ-жъаух, ыуцIыргъухъэзэ, IэгучIэм кIырэлпIы. Зы чыIпIэ щылыгъ-бабэзэ, гугIэу акIэлъэлпIэ.

Дунаир къэумэзэхыгъа сэлэ! Ылъэгъурэ хъати цыIэжъэп...

Трактормэ зытрагъэзэжыкIэ, саплIэу Гошхъанэ ылэ сэмэгү къытырелъхъэ, икIалэ лъыплъэ-зэ ышъхъэпхэтыку бгъузэкIэ икIэ-рыкIэу къахегъэщыжыи. Тыу-у алахъусын, сыбгъэгугIэжыи ма — куоу жыи къэщэжыи. Ау Къандаур ынэгү зэрэкIэмыплъэ-рэм лъэшэу гумэкI регъэшIы. ЫкIыбкIэ елъэгъуми ынапэ кIэ-хъопсы. Арышъ, зегъэлъэпэ-цыи, мо зеукъошчы, мо зыкъе-укъошчыжыи, ихъуапсэ къыдэ-хъурэп. Ау уцу ышлэрэп. Сеп-лыимэ тыгъэшхом ышъхъэ кыи-регъэжъухы. НэтIупцIэжъэу бэрэ-бэрэ жъогъэ цыпэм дэжъ ты-щегъэты, трактормэ ар акIэ-лъэлпIэ.

Макъэхэр чыжъэу зыукIыжъ-хэкIэ, губгъом уидаломэ — «КъэкIо-о-ожъ, Титыу, къэкIо-о-ожъ... къэкIо-о-ожъ...» — куоу-куоу бзыум иджэ макъэ къеIукIы.

УСЭХЭР

Тхыдэ кIэкI

Гугъэм игъэрэу клэлэгъу зэманыр,
уахътэм рыджэгоу гъашIэм къыхафэ.
КIэлэгъум итыркъохэр хэмыкIокIэжъзэ,
лIыкум иуахъти ащ къыгоуцо!

КъинкIэ акъылэу ыугъоигъэр
зыдигогъыштым лыхъоу,
кIэхъопсэу
жыгъори, нацIэу ащ къакIэлъэкIо!
... Къало, чIыопсыр, уахътэм нахъ лъэшэу
тигъашIэ щыцэу, угу зыпэблагъэу,
щысэтэхыпIэу,
о къытпэбгъохырэр?

Гугъэм игъэрэу клалэм иуахъта?
Нэплъэгъу занэу лIыкум игъашIа?
Акъыл лъапсэу жыгъо лъэхъана?
Хъауми, чIыопсыр, ори тэщ фэдэу,
узыкIышчыIэри — къыфэмыубытэу,
пшъэрылъэу уилэри, зыдэмышIэжъэу,
гъэшлэрэ пщыпIэу уахътэм уриIа?
... Уемыж, сикъош, чIыопсым пкIэнчъэу —
ебгъотылэщтэп о ащ джэуап:

узэригъажэзэ — уигъэплъэхъушты,
ащ уигъэгугъэзэ — уигъэшэхъушты!
Сынэ пцэгъуалэхэри, сынэгү зэлыаги,
сшъхъац къэрабэри ащ яшыхъат!
Ау о джэуапыр зэхэпх пшIоигъоу,
уигъэгүмэкIэу шъыпкъэм улъэхъумэ,
Iофыр зытетыр сэ къыосIон!

— Цыфым игъашIэ къыхафэ кIымафи,
гур ыгъэфабэу гъэмэфэ мафи,
ТильапI клэлэгъури, лIыкум иуахъти,
лIыжъ акъылышIом ибжыхъэ мафи!
Ало: «Цыф рикIыгъэп уахътэр акъылкIэ,
хэти текIуагъэп уахътэм къарыукIэ!»
Ау сэшIэ зы кIуачIэ уахътэм нахъ лъэшэу!

Ащ зэреджагъэхэр, сикъош, **шIульэгъу!**
ШIульэгъур ары уахътэр зымышIэрэр!
ШIульэгъур ары уахътэм нахъ лъэшыр!
Цыфхэр шIу лъэгъухъу,
шIум угу фэблэфэ,
шIульэгъу уелэфэ,
утет Дунаим,
о, ушъхъафитэу,
уахътэр пфэпщылэу!

Унашъу

Охътэ жъалымэм сэ сыкIырэлпIы,
иIокIэ-шIыкIэхэм сыгуи агъэлпIы.
Хъазаб ухэтэу уеджэу, уелъэуки,
напIэр къыIэтэу ар къыоплпIыштытэп.
Хъадэу уебэджэу ыпэ уифагъэкIи,
икIо щигъакIэу ар къэуцуштытэп.
О, си Тхь! Акъыли, гугъи игъусэу
псэ цыкIу хъалэпыр кызысэотым,
Сыд паей шъхъафитэу сымытIупщыгъ —
уахътэм чыракIо о сыфэпшыгъ!?

Зэрэдунаеу сIэ къызиоплхъэм,
охътэ гъорыкIом о сепхыжыгъ!?
Пшъэрылъэу ащ иIэр къысфэмыубытэу,
сигъэшIэ тIэкIуи ыкIэм фэкIуагъ.
Лъапсэу ащ иIэр зэсэгъэшIэфэ,
жыгъор къыгъатхъуи — ащ силъэхъагъ.
Джы ар сэ зыфэдэр къызгурылуагъ:

О, къэбгъэшIыгъэхэм — япый нэлуагъ!
Ау пый симыIэнэу сэ сыфэягъ,
шIу зыгу имылыми пэсылуягъ!
СигъэшIэ гъогу сэ сытетыфэ
гукIэгъу фэбаги,
гу къэбзэ кIуачIи
сызшъхъамысыжъэу
щысыугъоигъ.

Дунэешъхъалэр къызэрэдджэу,
гъэшлэрэ тынхэу,
бэрэ лэжъэнхэу,
сэ ахэр хъалэлэу
спсэ къестыжыштыт.
Уахътэм гукIэгъу ыль хэлъ охъуфэ,
ренэу, мыпшъыжъэу
ащ дэлэжъэнэу
спсэ пытэу унашъуи
къыфэсшIыжыштыт.
КЪЭЗЭНЭ Юсыф.

ЧЫГХЭМ ЯГЪЭТЫСХЪАНРЭ ШЫПЭНЫГЪЭМРЭ

Шыхафыр мэфэклым фагдадэ

Чыгхэм ягъэтысхъан имазэ Адыгэ Республикэм зэрэщыклорэм фэгъэхьыгъэ юфтыхъабзэм лъэпкъхэм яобщественнэ движенихэр чанэу хэлэжьагъэх. Адыгэ Хасэр клэщакло фэхъуи, чыгъэ 220-рэ Мыекъуапэ икхъхъэлэ лъэныкъоклэ щагъэтысхъагъ.

Теклоныгъэм ия 70-рэ илээс-рэ Кавказ заор зауыгъэр илээси 150-рэ зэрэхуыгъэмрэ афэгъэхьыгъэу чыгхэр агъэтысхъагъэх. Адыгеим щаплугъэхэм, Тыркуем, Сирием, Югославием, Иорданием, Израиль къарыкыжыгъэ тильэпкъэгъухэм шыхафым ялахышлу хашыхагъ. Гавердовскэм щып-

сэххэрэ Наталья Москаленкэм, Кирьяк Назлииди кызырэталауагъэу, лъэпкъхэр зэфэзыщэрэ шыхафыр мэфэкл шыпкъэм фэбгадэ хушт. Зэхыхъэм ехыллэгъэ гупшысэхэр тигъэзет кыхиутыштых.

Сурэтыр шыхафым кыщытэтхыгъ.

Лъэпкъ музейм идиректорэу Джыгунэ Фатимэ изэфэхьысыжхэм къащыхигъэщыгъ Теуцожь, Тэхутэмькое районхэм, заводэу «АНТЕЙ» зыфилогэр зыщашырэ чыплэм, электротокыр зэрыклорэ «Крымская-Центральная» илэгъо-благъохэм къацагъотыгъэ пкъыгъохэр музейм зэрэчлэхэр. Археологхэм чым кычыла-хыгъэр пкъыгъо 9303-рэ мэхъу, а пчъагъэм щыщэу 367-р къэгъэлъэгоным чыплэгъун плъэкышты.

Тиреспубликэ культурэмклэ иминистрэу Къулэ Мыхъамэт тарихь мэхъанэ зилэ юфыгъоу Лъэпкъ музейм зэрихэрэм кыпкъырыкызэ, археологхэм, шлэжым дэлажэхэрэм язэпхыныгъэхэр уахътэм диштэу тапэкли

зэхэщэгъэнхэм иеплъыклэхэр кырылоллагъэх.

Культурэм иклэнхэр къэзыухумэрэ республикэ Гъэлорышлалэм ипашэу Цыплынэ Рустем зэхыхъэм кызырэтацила-гъэу, пкъыгъо пэпчъ тарихь хэхыгъэ ил.

Лъэпкъ музейм археологиимклэ икьутамэ ипашэу Елена Черных зэхыхъэм хэлажыэрэмэ къэгъэлъэгоным ехыллэгъэ къэбархэр къафилотагъэх. Нэхэе Марыет филателистхэм ялофшлагъэ кытегушылагъ. Почтэм имаркэхэр зышлогъэшлэгъонхэм ащыщ юфшлэным иветеранэу Александр Саус. 1974 — 1992-рэ илээсхэм ащ ыугъоигъэ маркэхэр япчъагъэклэ 5606-рэ мэхъух.

ЛЪЭПҚЪ МУЗЕИМ ИКЪЭГЪЭЛЪЭГЪОНХЭР

Пкъыгъо пэпчъ узылэпещэ

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей ифонд 2014-рэ илээсым кыыхэхъогъэ тарихь пкъыгъохэм якъэгъэлъэгоном фэгъэхьыгъэ зэхыхъэ тыгъуасэ Мыекъуапэ щыклауагъ.

1950 — 1990-рэ илээсхэм ямаркэхэр гъэшлэгъонх. СССР-м, Урысыем, Венгрием, Румынием, Монголием, Венесуэлэ, Канадэ, Кубэ, Индием, Афганистан, нэмыклхэм япончтэхэм ямаркэхэр щылэныгъэм фэгъэхьыгъэх. Композиторхэм, тхаклохэм, космонавтхэм, лыхъужыныгъэ зезыхагъэхэм, Олимпиадэ джэгунхэм ахэлэжьагъэхэм, дышъэ медальхэр кыдэзыхыгъэхэм почтэхэм ямаркэхэр яхыллагъэх.

— Музейм шлэныгъэмклэ илофышлэхуэ, сурэтышлэхуэ Къоц Асыет, Пщыпый Фатимэ, Галина Гавриловам, Барцо Светланэ, Бжъэц Замирэ тафэраз, — ело Елена Черных. — Къэгъэлъэгоным игъэпсын ялахышлу хашыхагъ.

Археолог цырылоу, Адыгэ Республикэм культурэмклэ изаслуженнэ юфышлэхуэ Тэу Аслъан зэхыхъэм хэлэжьагъэхэм къэбар гъэшлэгъонхэр къафилотагъэх. Шлэныгъэлэжьэу Ацумыжъ Казбек хъадэкъошыныр Лъэпкъ музейм кырытыгъ. Тиэрэ ия VIII — X-рэ

лэшлэгъухэм ащ фэдэ къошынхэр щашлыштыгъэхуэ археологхэм агъэунафыгъ.

Урымхэмрэ адыгэхэмрэ сатыу зэдашлэхуэ зэрэзэдэпсэуштыгъэхэр къошынхэм, гучлым хэшлыкыгъэ пкъыгъохэм къаушыхъаты. Тильэпкъэгъу дзэклоглхэм зыщальэщтыгъэ щыгынхэр, адыгэ шыуашэу пэсэрэ лъэхъаным ашлыштыгъэм, нэмыклхэм тильэпкъ итарихь гуплылэсэу къаушыхъаты, тхъагъэпсэхуэ зэхэщаклохэр. Мыотлхэм кытфыщанэгъэ тарихь саугъэтхэм псэ апытым фэдэу тятллы. Адыгэхэр ячлыгу исхэу зэрэпсэуштыгъэхэр нахышлоу тшлэнымклэ ащ фэдэ къэгъэлъэгоныхэр гъунапкъэ имылэу тищыклагъэх. Литературэм и Илээс Урысыем зэрэщыклорэр лэубытыплэ тшлызэ, тхаклохэм, шлэныгъэлэжьхэм ялофшлагъэ лъэпсэшлу зэришырэми тылыплэщт.

Сурэтым итыр: **Лъэпкъ музейм кыщыцэлэуахыгъэ къэгъэлъэгоным Елена Черных кытегушыгъ.**

СПОРТ АКРОБАТИКЭР

Кушью Светланэ фэгъэхьыгъ

Спорт акробатикэмклэ дунаим гъогогъуитфэ ичемпионкэу, Урысыем спортымклэ изаслуженнэ мастерэу Кушью Светланэ фэгъэхьыгъэ шлэж зэнэкьокъу гъэтхэпэм и 27 — 29-м Бжыхъэкъоежым щыклауагъ.

Ростов хэкум, Краснодар краим, Адыгеим яспортсмен 500 фэдиз апэрэ чыплэхэм якъыдэхын фэбэнагъэх. Урысхэр, урымхэр, ермэлхэр, адыгэхэр, нэмыкл лъэпкъхэм ащыщхэр зэлуклэгъухэм зэрахэлэжьагъэхэр тигъэзет кыщыхъэтыутыштых.

ФУТБОЛ. КУПЭУ «КЪЫБЛЭР»

«Зэкъошныгъэм» елътыгъэр зыдешлэжы

Урысыем футболымклэ изэнэкьокъу хэлэжьэрэ командэхуэ ятлонэрэ купэу «Къыблэм» щешлэхэрэм япэшлорыгъэш зэлуклэгъухэр шлэхуэ аухыштых. «Зэкъошныгъэр» Ермэлхъаблэ икомандэу «Торпедэм» мэлылфэгъу мазэм и 3-м тикъалэ щылуклэшт.

Ешлэгъухэр

«Краснодар-2» — «Торпедо» — 0:1, «Шъачэ» — «Витязь» — 0:3.

Мы зэлуклэгъухэр гъэтхэпэм и 28-м ялагъэх. Апэрэ чыплыхыр кыдэзыхыхэрэ финалым щешлэщтых.

Чыплэхэр

1. «Черноморец» — 31
2. «Афыпс» — 29
3. «Витязь» — 25
4. «Торпедо» — 24
5. «Биолог» — 13
6. «Краснодар-2» — 10
7. «Шъачэ» — 10
8. «Зэкъошныгъ» — 8.

Шъуналэ тешъудэ: Кырым икомандэхэр «Къыблэм» хагъэ-кыгъэх.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр ыкли кыдэзыгъэклырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ Юфхэмклэ, Іэклыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмклэ ыкли къэбар жъугъэм иамалхэмклэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшылэр:

385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шхъалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшгъэдэклыж зыхырэ секретары: 52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын Юфхэмклэ, телерадиокъэтынхэмклэ ыкли зэлы-Іэсыклэ амалхэмклэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэлорышлалэ, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэклэмклэ

пчъагъэр

4015

Индексхэр

52161

52162

Зак. 598

Хэутыным узчыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор

шхъалэр

Дэрбэ Тимур

Редактор шхъалэм иапэрэ гуадзэр

Мэшлэкъо

Саид

Редактор шхъалэм игуадзэр — пшгъэдэкІыж зыхырэ секретары **Хъурмэ Хъусен**